

Vergaderjaar 2025–2026

36 915 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave	blz.
A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorstel	2
B. BEGROTINGSTOELICHTING	3
1 Leeswijzer	3
2 Het beleid	4
3 De beleidsartikelen	16
4 De niet-beleidsartikelen	77
5 Agentschappen	83

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
2. de begrotingsstaat inzake het agentschap DUO van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.M. Letschert

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

In deze Eerste Suppletoire Begroting van OCW zijn de effecten van besluiten van het kabinet over de Voorjaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet moet dan ook in samenhang worden gezien met de Voorjaarsnota. Allereerst is de begrotingsstaat voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten voor de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgenomen. Hierin wordt inzicht gegeven in de financiële wijzigingen die op (beleids)artikelniveau worden voorgesteld in de begroting voor het jaar 2026.

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een algemeen deel en een artikelsgewijs deel. Het algemeen deel bevat de belangrijkste suppletoire mutaties op de OCW-begroting (paragraaf 2.1). Vervolgens wordt per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting (paragraaf 3). Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting in € miljoen)	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1.000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien er sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties, wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat er verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden (zoals het aangaan van garantieverplichtingen in het kader van schatkistbankieren) of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

2 Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnr.	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030	Uitgaven 2031
Stand begroting 2026		57.033.064	59.293.119	57.237.296	56.875.755	56.584.404	
Mutaties coalitieakkoord							
61 Efficiencytaakstelling	95	0	- 5.743	- 11.311	- 18.258	- 25.400	- 25.400
62 Vernieuwing rijksdienst / slagvaardige overheid	95	0	0	0	- 27.175	- 67.652	- 67.652
63 Subsidietaakstelling	diverse	0	- 18.850	- 18.850	- 18.850	- 18.850	- 18.850
Belangrijkste suppletoire mutaties							
1 Saldo mee- en tegenvallers	diverse	119.495	60.217	66.132	24.569	41.683	14.897
- Referentieraming	diverse	17.699	16.421	2.894	- 9.664	- 16.541	- 47.056
- Studiefinancieringsraming	11, 12, 13	88.092	22.203	24.602	8.842	28.740	40.188
- Raming nieuwkomersbekostiging	1, 3	- 6.847	- 20.817	- 23.053	- 22.015	- 24.956	- 22.779
- Correctie raming nieuwkomersbekostiging	3	28.090	27.530	27.122	26.801	26.453	26.453
- Oplossen onrechtmatigheid nieuwkomersbekostiging	1	0	1.800	14.600	14.600	14.600	14.600
- CUB herzieningen	11	5.511	7.390	15.400	818	0	0
- Overig saldo	diverse	- 13.050	5.690	4.567	5.187	13.387	3.491
2 Saldo in- en extensiveringen	diverse	- 8.708	- 9.320	10.000	- 25.529	- 41.634	- 33.693
- CUB schadevergoedingen ¹	11	10.081	23.862	23.862	15.962	5.800	0
- Basisvaardigheden mbo ¹	4	0	25.000	25.000	25.000	25.000	0
- Krimp mbo ¹	4	0	0	34.000	0	0	0
- Opgavegerichte aanvullende middelen mbo	4	0	0	0	0	0	18.948
- Bekostiging hbo	6	795	3.989	1.000	1.000	3.116	15.315
- Implementatie richtlijn GTV	25	2.000	15.123	14.373	14.373	14.373	13.373
- Implementatie Nieuwe Archiefwet	14	3.825	8.323	8.323	7.323	7.323	7.323
- Schoolmaaltijden	1, 3	0	19.064	0	0	0	0
- Overige intensiveringen	diverse	10.348	27.112	38.051	43.153	36.021	35.819
- Loon- en prijsbijstelling funderend onderwijs	1, 3	0	- 25.041	- 40.433	- 36.934	- 40.524	- 38.084
- Regeling doorstroom beroepskolom (VABOK)	4	- 2.520	- 36.447	- 34.732	- 34.732	- 37.372	- 38.372
- Praktijkgerichte havo	3	0	- 7.704	- 7.209	- 11.716	- 13.087	- 13.030
- Brugfunctionaris	1, 3	0	- 19.064	0	0	0	0
- Overige extensiveringen	diverse	- 33.237	- 43.537	- 52.235	- 48.958	- 42.284	- 34.985
3 Overheveling van Aanvullende post	11	7.380	743	945	1.013	1.013	0
- Herijking OV-contract	11	540	743	945	1.013	1.013	0
- Invoering studiebeurs	11	6.840	0	0	0	0	0
4 Eindejaarsmarge (EJM)	diverse	358.870					
- Inzet EJM voor openstaande verplichtingen en overlopende posten	diverse	77.980					
- Inzet EJM voor praktijkleren 2026	4	21.086					
- Inzet EJM voor de bijdrage van OCW aan het besparingsverlies op de banenafpraak SZW	SZW	9.431					
- Inzet EJM voor Einstein Telescope Boringen	16	9.050					
- Inzet EJM voor tijdelijke voorziening CABR	14	4.146					
- Inzet EJM voor vaste kosten DUS-I	diverse	3.221					
- Inzet EJM voor overige tegenvallers OCW ramingen en werkvelden	diverse	233.956					
5 Saldo loon- en prijsbijstelling toebedeeld	diverse	1.959.759	2.020.292	1.867.827	1.858.933	1.848.059	1.825.959
- Loonbijstelling toebedeeld	diverse	1.664.012	1.669.901	1.652.450	1.648.314	1.638.681	1.632.893
- Prijsbijstelling toebedeeld (na korting prijsbijstelling)	diverse	295.263	350.282	215.377	210.619	209.378	193.066
- HGIS indexatie non-ODA	diverse	484	109				
6 Nationaal Groeifonds	diverse	87.103	4.948	15.068	15.181	4.193	- 20
- Eindejaarsmarge Nationaal Groeifonds	diverse	88.468	0	0	0	0	0
- Overheveling middelen Open Leermateriaal	1, 95	3.862	11.906	11.443	6.491	4.303	0
- Kasschuiven Nationaal Groeifonds	diverse	- 5.227	- 6.958	3.625	8.690	- 110	- 20
7 Kasschuiven (excl. NGF)			- 1.010.571				
	diverse	918.288		59.653	18.645	22.183	- 8.198
8 Niet kaderrelevante mutaties	11, 12	- 227.252	- 172.672	- 156.757	- 161.439	- 178.980	- 193.736
9 Extrapolatie							56.436.944
	diverse	0	0	0	0	0	
10 Desalderingen	4, 14, 15	3.045	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
11 Overboekingen met andere departementen	diverse	- 2.051	6.467	8.500	10.064	6.714	186
Stand Eerste suppletoire begroting 2026		60.015.037	60.170.130	59.080.003	58.554.409	58.177.233	57.931.937
	Totaal						

¹ Voor deze mutatie ontvangt uw Kamer een onderbouwing conform de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd (CW 3.1.)

Toelichting belangrijkste uitgavenmutaties

Mutaties coalitieakkoord

Uitwerking coalitieakkoord

In de Eerste suppletoire begroting van het Ministerie van OCW zijn de generieke taakstellingen uit het coalitieakkoord «Aan de slag» verwerkt. Dit geldt zowel voor de concrete invulling van de subsidietaakstelling als de apparaatstaakstellingen. Voor de apparaatstaakstelling zijn de taakstellingen op de efficiency (61) en vernieuwing rijksdienst (62) voorlopig verwerkt op artikel 95. De concrete invulling van de apparaatstaakstellingen vindt op een later moment plaats, ook in samenhang met de invulling bij andere departementen. De middelen voor de intensiveringen op onderwijs en media uit het coalitieakkoord staan gereserveerd op de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën.

Invulling subsidietaakstelling (CA maatregel 63)

In het coalitieakkoord is besloten tot een rijksbrede taakstelling op subsidies van structureel € 189 miljoen vanaf 2027. Voor het Ministerie van OCW bedraagt het aandeel in de subsidietaakstelling structureel € 18,9 miljoen vanaf 2027. De invulling van de subsidietaakstelling is door OCW verwerkt in de Eerste suppletoire begroting 2026. In de onderstaande tabel (tabel 2) wordt de budgettaire verdeling van de subsidie-taakstelling per artikel weergegeven. De concrete invulling van de subsidie-taakstelling wordt toegelicht in deze suppletoire begroting bij het desbetreffende artikel.

Tabel 2 Invulling subsidietaakstelling per artikel (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	0	- 8.132	- 7.687	- 6.737	- 6.737	- 7.237
3	Voortgezet onderwijs	0	- 32	- 87	- 1.037	- 1.037	- 1.537
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	0	- 6.438	- 4.828	- 4.828	- 4.828	- 3.828
7	Wetenschappelijk onderwijs	0	- 2.599	- 2.599	- 2.011	- 2.011	- 1.500
8	Internationaal beleid	0	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	0	0	- 2000	- 2000	- 2000	- 2000
14	Cultuur	0	- 524	- 524	- 524	- 524	- 524
15	Media	0	- 443	- 443	- 443	- 443	- 443
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	0	- 664	- 664	- 1.252	- 1.252	- 1.763
25	Emancipatie	0	- 8	- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal		0	- 18.850	- 18.850	- 18.850	- 18.850	- 18.850

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties

1. Saldo mee- en tegenvallers

- De ramingen op de OCW-begroting, te weten de referentieraming, de raming van de studiefinanciering (hierna sf-raming) en de raming voor nieuwkomers in het funderend onderwijs zijn accuraat en kennen dit jaar kleine bijstellingen. In 2026 is er een per saldo tegenvaller van € 98,9 miljoen op de uitgaven. Deze tegenvaller wordt grotendeels veroorzaakt door een tegenvaller op de sf-raming van € 88,1 miljoen. De tegenvaller op de sf-raming wordt in de eerste twee jaar veroorzaakt doordat er meer omzettingen naar giften zijn (en in de latere jaren door meer kwijtscheldingen van studieleningen en minder lesgeldontvangsten).

- De tegenvaller op de ramingen neemt af in de jaren 2027 en 2028 en slaat vanaf 2029 om in een meevaller, van uiteindelijk structureel € 29,6 miljoen. De meevaller komt doordat er de komende jaren iets minder leerlingen en studenten in het bekostigd onderwijs instromen dan vorig jaar was geraamd. Dit is ook de prognose voor het nieuwkomersonderwijs.

Tabel 3 Leerlingen- en studentenontwikkeling (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	5.028	1.381	– 16.287	– 34.863	– 51.422	– 56.766
3	Voortgezet onderwijs	12.005	4.163	– 7.690	– 14.154	– 13.305	– 13.188
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	666	– 4.047	– 6.877	– 10.475	– 12.210	– 12.924
6	Hoger beroepsonderwijs ¹		19.091	36.877	51.612	61.124	56.273
7	Wetenschappelijk onderwijs ¹		– 4.167	– 3.129	– 1.784	– 728	– 20.451
Totaal		17.699	16.421	2.894	– 9.664	– 16.541	– 47.056

¹ Dit betreft alleen Nederlandse studenten.

- Daarnaast is het aantal internationale (EER-)studenten gedaald. In de referentieraming 2026 is het aantal niet-Nederlandse EER-studenten lager dan in de referentieraming 2025. Het budget voor het hbo en wo is vanaf 2026 reeds verlaagd vanwege de bezuiniging door het kabinet Schoof ter vermindering van het aantal internationale studenten in de Ontwerpbegroting 2025. De daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten die volgt uit de referentieraming 2026, is verrekend met de reeds ingeboekte bezuiniging vanaf 2026. Na deze verrekening resteert nog een bezuinigingsopgave van € 24,9 miljoen in 2027 oplopend tot € 42,5 miljoen in 2029. In 2030 resteert een bezuinigingsopgave van € 0,4 miljoen voor het hbo, vanaf 2031 is de bezuinigingsopgave voor zowel het hbo als het wo volledig gerealiseerd (zie onderstaande tabel 4). De meerjarige verdeling van de bezuiniging over het hbo en wo wordt budgettair verwerkt in de Ontwerpbegroting 2027. Omdat er in 2027 nog een bezuiniging van € 24,9 miljoen resulteert, leidt dit tot een verlaging van de onderwijsuitgaven per student voor 2027. De resterende bezuiniging vanaf 2028 kan nog verder worden ingevuld als bij de volgende referentieraming een verdere daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten blijkt. De middelen voor de intensiveringen op onderwijs uit het coalitieakkoord «Aan de slag» worden verwerkt na verdere uitwerking.
- In 2031 resulteert de geraamde daling van het aantal internationale (EER-)studenten in het hbo en het wo in een grotere budgettaire verlaging dan de bezuiniging uit het hoofdlijnenakkoord van het kabinet Schoof en is sprake van een reguliere meevaller van € 28,9 miljoen.

Tabel 4 Taakstelling internationale studenten (extracomptabel) (bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Stand taakstelling voorafgaand aan Voorjaarsnota (incl. amendement Bontenbal c.s.)	5.987	36.613	63.064	68.252	31.150	5.800
Gerealiseerde verlaging EER-studenten (hbo + wo) RR 2026	0	– 11.668	– 19.149	– 25.707	– 30.781	– 34.352
Resterende taakstelling na Voorjaarsnota 2026	5.987	24.945	43.915	42.545	369	0

- Correctie raming nieuwkomersbekostiging: het structurele tekort dat is ontstaan door een fout in de doorrekening van de nieuwkomersraming bij de Voorjaarsnota 2023 wordt rechtgezet.
- Oplossen onrechtmatigheid nieuwkomersbekostiging: Bij Voorjaarsnota 2025 zijn reeds middelen toegevoegd om de bedragen voor nieuwkomers en asielzoekers in het primair onderwijs deels gelijk te trekken. Nu blijkt, op basis van extra beschikbare teldata, dat er

aanvullend € 14,6 miljoen structureel nodig is om bedragen gedeeltelijk gelijk te trekken, zoals bedoeld in de maatregel in de Voorjaarsnota 2025.

- Controle Uitwonendenbeurs (CUB) herzieningen: Er vindt een tegenvaller plaats op de herzieningen van alle besluiten naar aanleiding van de controles op de uitwonendenbeurs in het kader van de herstelopgave. De tegenvaller is ontstaan doordat er meer gedetailleerde informatie beschikbaar is over alle dossiers die herzien moeten worden en doordat besluiten die zijn genomen tijdens de pilotfase ook herzien dienen te worden. Er is namelijk geen juridisch relevant verschil tussen de pilotfase en de periode 2012–2023.
- In het overig saldo vinden diverse kleinere mee- en tegenvallers plaats verdeeld over de OCW-begroting.

2. Saldo in- en extensiveringen

Binnen de OCW-begroting wordt een aantal noodzakelijke beleidsmatige intensiveringen gedaan, maar ook extensiveringen om de tegenvallers en de intensiveringen op de OCW-begroting te dekken. In de tabel hieronder (tabel 5) staat per artikel een weergave van het saldo van de intensiveringen en extensiveringen. Hieruit blijkt dat er meer geëxtensiveerd dan geïntensiveerd wordt. Deze extensiveringen worden ingezet ter dekking van per saldo tegenvallers op de OCW-begroting (zie saldo mee- en tegenvallers). Deze middelen blijven dus binnen de OCW-begroting.

Tabel 5 Saldo in- en extensiveringen per artikel (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	– 450	– 12.529	– 15.029	– 12.386	– 14.347	– 12.863
3	Voortgezet onderwijs	1.850	– 12.811	– 11.929	– 9.997	– 11.790	– 10.566
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	– 3.737	– 23.575	13.386	– 19.507	– 19.759	– 19.424
6	Hoger beroepsonderwijs	– 441	486	– 2.685	– 1.967	714	11.315
7	Wetenschappelijk onderwijs	– 2.460	– 12.158	– 10.803	– 10.420	– 7.904	– 7.356
8	Internationaal beleid	0	0	0	0	0	0
11	Studiefinanciering	– 8.920	23.862	0	0	0	0
14	Cultuur	1.550	4.850	3.850	3.850	3.850	3.850
15	Media	0	0	0	0	0	0
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	– 2.318	– 3.765	– 3.201	– 3.217	– 2.841	– 2.292
25	Emancipatie	1.840	22.178	21.383	21.383	13.873	12.873
91	Nog onverdeeld	0	0	– 11.628	– 11.628	– 11.628	– 11.628
95	Apparaat Kerndepartement	4.378	4.142	2.794	2.398	2.398	2.398
	Saldo in- en extensiveringen	– 8.708	– 9.320	– 13.862	– 41.491	– 47.434	– 33.693
	Inzet extensiveringen voor het dekken van tegenvallers op de OCW-begroting (geheel blijft binnen de OCW-begroting)	8.708	9.320	13.862	41.491	47.434	33.693
	Per saldo extensiveringen na inzet tegenvallers OCW	0	0	0	0	0	0

Hieronder worden enkele grote in- en extensiveringen nader toegelicht:

Intensiveringen

- Er wordt in totaal € 79,6 miljoen gereserveerd, verspreid over de jaren 2026 t/m 2030, voor de afhandeling van schade als gevolg van de indirecte discriminatie bij de controles op de uitwonendenbeurs. De Tweede Kamer zal op korte termijn via een brief worden geïnformeerd over de vormgeving deze schadeafhandeling.
- Naast het Masterplan basisvaardigheden in het funderend onderwijs wordt in het mbo cumulatief € 100 miljoen beschikbaar gesteld voor basisvaardigheden in de jaren 2027 t/m 2030. Recente voortgangscijfers laten zien dat de beheersing van taal- en rekenvaardigheden onder druk staat en dat gerichte versterking nodig is. Gezien deze zorgwekkende trend is het noodzakelijk dat de financiële investeringen van de

afgelopen jaren worden voortgezet. Hiermee wordt gewerkt aan het wegwerken van taal- en rekenachterstanden en wordt gericht geïnvesteerd in extra begeleiding voor studenten die dat nodig hebben. Hiervoor wordt de regeling Doorstroom beroepskolom (VABOK) per 2027 stopgezet.

- Krimp mbo: de Regeling aanvullende middelen studentendaling in het mbo voor de periode 2025–2027 wordt verlengd voor het jaar 2028 met een intensivering van € 34,0 miljoen vanwege de transitiefase naar de herziening van de mbo-bekostiging vanaf 2029. De dekking komt uit een extensivering op de regeling doorstroomberoepskolom (VABOK).
- De bekostiging hbo wordt opgehoogd (structureel € 15,3 miljoen) als gevolg van het beëindigen van de regeling Doorstroom beroepskolom. Inzet van deze middelen vindt plaats in de geest van de regeling en komt ten goede aan de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.
- Voor de implementatie van de richtlijn geweld tegen vrouwen (GTV) wordt er structureel € 13,4 miljoen beschikbaar gesteld. Op 14 mei 2024 is de Europese richtlijn ter bestrijding geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld in werking getreden. De richtlijn verplicht lidstaten om vanaf juni 2027 passende maatregelen te nemen om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen door middel van een gelaagde preventieve lokale en nationale aanpak. De aanpak richt zich middels primaire en secundaire preventieve maatregelen op het doorbreken van schadelijke genderstereotyperingen en bevordering van gelijkwaardigheid (primair) en sociaalmaatschappelijke bewustwording (secundair).
- Voor de implementatie van de nieuwe Archiefwet bij het Nationaal Archief (NA) wordt het budget verhoogd met structureel € 7,3 miljoen. Dit is nodig vanwege aanvullende eisen die zijn voortgekomen uit de wetsbehandeling in de Tweede Kamer, maar ook door de nadere invulling van de onderliggende regelgeving.
- Het budget voor de regeling schoolmaaltijden wordt incidenteel in 2027 met € 19,1 miljoen verhoogd om de huidige zomer- en winterpakketten te continueren in 2027.
- Overige intensiveringen zijn onder andere de gebruikersvergoeding voor de Europese School (€ 4,3 miljoen vanaf 2029 en € 5,1 miljoen structureel vanaf 2031) en een intensivering van € 22,9 miljoen incidenteel voor de Versterkte Aanpak lhbtq+.

Extensiveringen

- Loon- en prijsbijstelling funderend onderwijs: er wordt in 2031 € 38,1 miljoen (€ 35,1 miljoen structureel) geëxtensiverd op de loon- en prijsbijstelling in het funderend onderwijs ter dekking van problematiek binnen de OCW-begroting. Er wordt niet geëxtensiverd op de loonbijstelling op de bekostiging.
- Voor de CUB schadevergoedingen komt de dekking voor de jaren 2026 en 2027 (€ 33,9 miljoen) uit de prijsbijstelling op artikel 11 (Studiefinanciering) en de prijsbijstelling van de artikelen 4, 6, 7 en 16. Ook wordt een deel gedekt uit de eindejaarsmarge.
- De regeling doorstroom beroepskolom (VABOK) wordt per 2027 stopgezet. Na verschillende taakstellingen en tijdelijke extensiveringen voor politieke prioriteiten blijven er onvoldoende middelen over om nog via dit instrument een significante maatschappelijke impact te kunnen maken. Deze extensivering dient als dekking voor versterking van basisvaardigheden in het mbo (€ 100 miljoen cumulatief). Ook wordt de regeling aanvullende studentendaling mbo verlengd naar 2028 met € 34,0 miljoen, wordt de bekostiging hbo opgehoogd (structureel € 15,3 miljoen), komt er vanaf 2031 structureel € 18,9 miljoen beschikbaar voor opgedaagde aanvullende middelen mbo en

wordt een deel van budget ingezet voor de implementatie van de richtlijn GTV en de Versterkte Aanpak lhbtq+ (structureel € 4,1 miljoen). Het restant van het budget voor de regeling VABOK wordt ingezet als dekking voor de subsidietaakstelling uit het coalitieakkoord (€ 3,8 miljoen structureel).

- Daarnaast wordt er voor de implementatie van de richtlijn GTV en de Versterkte Aanpak lhbtq+ geëxtensieerd op diverse budgetten, waaronder incidenteel in de jaren 2027 t/m 2030 op de bekostiging mbo (€ 33,7 miljoen), de bekostiging hbo (incidenteel € 3,2 miljoen in de jaren 2026 t/m 2030 en structureel € 2 miljoen), de bekostiging wo (incidenteel € 8 miljoen in de jaren 2026 t/m 2030 en structureel € 3,6 miljoen), het onderzoeksdeel van de bekostiging van het wo (incidenteel € 26,2 miljoen in de jaren 2027 t/m 2030 en structureel € 2,7 miljoen), de bekostiging NWO (incidenteel € 5,7 miljoen in de jaren 2026 t/m 2030 en structureel € 0,5 miljoen) en het restant van de regeling Doorstroom beroepskolom (VABOK, € 4,1 miljoen).
- Voor de implementatie van de nieuwe Archiefwet wordt het bedrag in 2026 incidenteel gedekt uit de loon- en prijsbijstelling van artikel 14. Daarnaast wordt er geëxtensieerd op het budget voor de (digitale) stelseltaken op basis van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB) van de Koninklijke Bibliotheek (€ 4,2 miljoen in 2027 en 2028 en € 3,2 miljoen vanaf 2029) en op de Woonhuisregeling, onderdeel van de monumentenzorg (€ 4,2 miljoen vanaf 2027).
- Er wordt in totaal € 19,1 miljoen geëxtensieerd op de regeling brugfunctionaris in het funderend onderwijs ten behoeve van de intensivering op schoolmaaltijden.
- Vanaf begrotingsjaar 2027 wordt een deel van het budget voor de praktijkgerichte havo geëxtensieerd als gevolg van de beleidskeuze om het praktijkgerichte vak op de havo niet verplicht te stellen voor alle havoleerlingen in de bovenbouw, maar facultatief aan te bieden. De extensivering bedraagt € 7,7 miljoen in 2027 en loopt op tot € 13,0 miljoen structureel.
- Daarnaast vinden er verschillende overige extensiveringen plaats om de problematiek op de OCW-begroting te dekken.

Nieuw beleid

In de Eerste suppletoire begroting 2026 zit een aantal posten met nieuw beleid. Voor de posten in tabel 6 geldt dat de uitvoering van dit beleid start in 2026 en is het van belang dat op korte termijn begonnen kan worden met de uitvoering. Ook in de latere jaren zijn er enkele posten met nieuw beleid. Deze zijn niet opgenomen in de veronderstelling dat de beide Kamers de Eerste suppletoire begroting voor aanvang 2027 geaccordeerd hebben.

Tabel 6 Nieuw beleid in het lopende jaar (bedragen x € 1.000)

Uiterste datum autorisatie beide Kamers				
Artikel	Beleidsmaatregel	2026	Uiterste datum	Gevolgen bij vertraging
7	(Wetenschappelijk onderwijs) CUB Schadevergoedingen	10.081	1-7-2026	Meer kans op procedures via de rechter en eventueel ook ingebrekestellingen en dwangsommen. Daarnaast is er minder synergie met het lopende herzieningsproces. Dit zorgt voor hogere kosten en is belastend voor de (oud-)student. Uw Kamer wordt hierover binnenkort in een aparte Kamerbrief geïnformeerd.
14	(Cultuur) Implementatie van de gemoderniseerde Archiefwet	3.825	1-7-2026	Bij vertraging worden werkzaamheden bij het Nationaal Archief later gestart en bestaat er de kans op onderuitputting.
25	(Emancipatie) Implementatie Richtlijn (EU) Geweld tegen Vrouwen	2.000	1-6-2026	De overgang van regeringscommissaris incl. Nationale actieprogramma aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld naar de nog aan te stellen Nationale Coördinator (incl. het Nationaal Actieprogramma) staat onder druk bij te late autorisatie. De Nationale Coördinator kan niet aangesteld worden totdat deze middelen definitief zijn toegekend. Daarnaast kan de subsidieregeling mannenalliantie in 2026 niet uitgevoerd worden als de begroting niet voor 1 juni is vastgesteld.
25	(Emancipatie) Versterkte Aanpak lhbtqi+-Veiligheid	340	1-6-2026	Projecten komen later in uitvoering. Risico op onderuitputting.

3. Overheveling aanvullende post

Op de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën stonden nog middelen gereserveerd voor de herijking van het OV-contract voor het studentenreisproduct (totaal € 4,3 miljoen incidenteel) en de invoering van de studiebeurs (incidenteel € 6,8 miljoen). Deze middelen zijn niet langer nodig voor de beoogde doelen. In plaats daarvan worden de middelen overgeheveld en ingezet als dekking voor een deel van de tegenvaller op de herzieningsopgave controle uitwonendenbeurs.

4. Eindejaarsmarge

De totale onderuitputting (inclusief openstaande verplichtingen) in 2025 bedroeg € 358,9 miljoen. Dit bedrag wordt in 2026 weer toegevoegd aan de OCW-begroting. Hiervan wordt € 78,0 miljoen ingezet voor openstaande verplichtingen, waarvan een deel eerder is gemeld bij Tweede Suppletoire Begroting 2025 (Kamerstuk 36 850 VIII, nr. 1) en in de brief «Beleidsmatige mutaties na Tweede Suppletoire Begroting 2025». Dit budget is niet volledig tot besteding gekomen in 2025 en is nodig voor uitbetalingen in 2026 en verder. Daarnaast wordt de eindejaarsmarge ingezet voor enkele specifieke tegenvallers en intensiveringen:

- € 21,1 miljoen wordt ingezet voor de regeling praktijkleren in 2026, dit vanwege de toename van het gebruik van praktijkleerplekken. De toename wordt grotendeels verklaard door een stijging van aantal het bbl-studenten. Met deze middelen kan de vergoeding per praktijkleerplek voor bedrijven op peil worden gehouden;
- een bijdrage van het Ministerie van OCW aan het besparingsverlies op de Banenafpraak van het Ministerie van SZW (€ 9,4 miljoen);
- € 9,1 miljoen voor de Einstein Telescope;
- voor de tijdelijke voorziening voor de activiteiten in het kader van Oorlog voor de Rechter wordt € 4,1 miljoen beschikbaar gesteld om de afspraken die zijn gemaakt over de openstelling van de oorlogsarchieven na te kunnen komen;
- € 3,2 miljoen voor de gestegen vaste uitvoeringskosten die het Ministerie van OCW betaalt aan DUS-I.

Het resterende bedrag van € 234,0 miljoen is volledig ingezet om de tegenvallers op de OCW-begroting te dekken in de jaren 2026–2030.

5. Saldo loon- en prijsbijstelling tranche 2026 toebedeeld

Het kabinet keert loon- en prijsbijstelling (lpo) uit over de departementale begrotingen, ter compensatie van stijgende lonen en prijzen. In de Miljoenennota 2026 is besloten dat er bij Voorjaarsnota 2026 rijksbreed vanaf 2028 een korting op de prijsbijstelling tranche 2026 plaatsvindt ter dekking van rijksbrede problematiek. Van de prijsbijstelling van OCW wordt vanaf 2028 € 90 miljoen en vanaf 2031 structureel € 109 miljoen niet uitgekeerd aan OCW. De uitgekeerde lpo tranche 2026 bedraagt totaal structureel € 1,8 miljard. Dit bedrag bestaat uit loonbijstelling van € 1,6 miljard en prijsbijstelling van € 0,2 miljard vanaf 2031. In onderstaande tabel 7 is de verdeling van de loonbijstelling over de artikelen op de OCW-begroting te zien.

Tabel 7 Toebedeelde relevante loonontwikkeling tranche 2026 (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	587.830	612.436	619.259	619.486	616.104	613.891
3	Voortgezet onderwijs	446.752	434.082	417.743	416.762	414.321	414.229
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	192.119	193.810	192.022	191.664	191.152	189.865
6	Hoger beroepsonderwijs	144.038	137.917	135.292	134.722	134.346	133.716
7	Wetenschappelijk onderwijs	214.716	211.620	209.756	208.180	208.381	207.192
14	Cultuur	28.459	30.269	30.024	29.723	29.517	29.538
15	Media	1.329	1.230	652	638	595	590
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	43.933	43.515	43.073	42.662	39.833	39.194
25	Emancipatie	660	695	622	620	611	602
	Overig	4.176	4.327	4.007	3.857	3.821	4.076
Totaal loonbijstelling tranche 2026		1.664.012	1.669.901	1.652.450	1.648.314	1.638.681	1.632.893

In onderstaande tabellen is te zien wat de hoogte van de prijsbijstelling is vóór de korting op de rijksbrede prijsbijstelling (= 100% prijsbijstelling, tabel 8) en de toebedeelde prijsbijstelling over de artikelen op de OCW-begroting na korting prijsbijstelling (tabel 9). Tabel 10 laat zien wat het effect is van de korting op de prijsbijstelling over de verschillende artikelen (= verschil vóór en na korting prijsbijstelling).

De korting van de prijsbijstelling betekent dat de OCW-begroting niet volledig wordt gecompenseerd voor gestegen prijzen. De facto betekent dit een bezuiniging voor de betreffende sectoren, omdat zij de prijsstijgingen zelf op moeten vangen met bestaand budget. De korting van de prijsbijstelling leidt tot aanpassing van de begroting die per artikel verschilt, omdat er bij de doorverdeling hiervan rekening is gehouden met een aantal specifieke omstandigheden. Allereerst is OCW wettelijk verplicht tot het uitkeren van prijsbijstelling op de bekostiging van het primair onderwijs, de studiefinanciering en de rijksbijdrage media. Na uitkering van het wettelijk verplichte deel van de prijsbijstelling resteert voor de rest van de begroting € 90,0 miljoen structureel vanaf 2031. Het resterende bedrag van € 90,0 miljoen wordt conform tabel 9 verdeeld op de OCW-begroting.

Tabel 8 Relevante prijsbijstelling tranche 2026 vóór rijksbrede korting op de prijsbijstelling (= 100% prijsbijstelling) (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	47.206	47.559	47.368	47.320	47.104	46.970
3	Voortgezet onderwijs	46.986	47.417	46.589	46.554	46.427	46.357
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	36.689	37.070	36.749	36.683	36.588	36.351
6	Hoger beroepsonderwijs	24.899	23.832	23.376	23.291	23.238	23.105
7	Wetenschappelijk onderwijs	52.948	52.156	51.662	51.174	51.168	50.807
8	Internationaal beleid	388	387	380	379	378	378
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	1.506	1.493	1.427	1.419	1.416	1.416
11	Studiefinanciering	21.440	80.534	38.078	36.958	36.657	36.963
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	2.340	2.332	2.331	2.320	2.287	2.261
13	Lesgelden	167	171	168	167	169	168
14	Cultuur	17.295	17.594	17.598	17.706	17.623	17.486
15	Media	25.227	21.654	22.040	22.415	22.974	23.464
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	16.697	16.665	16.522	16.399	15.328	15.147
25	Emancipatie	156	165	155	154	152	148
91	Nog onverdeeld	0	0	60	60	60	60
95	Apparaat Kerndepartement	1.320	1.253	1.184	1.230	1.230	1.230
Totaal prijsbijstelling tranche 2026 vóór korting (= 100% prijsbijstelling)		295.263	350.282	305.685	304.227	302.798	302.311

Tabel 9 Toebedeelde relevante prijsbijstelling tranche 2026 na rijksbrede korting op de prijsbijstelling (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	43.087	43.983	43.981	43.796	43.581	43.429
3	Voortgezet onderwijs	52.571	52.453	27.258	26.358	26.150	21.680
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	35.769	36.120	18.860	18.152	17.999	14.785
6	Hoger beroepsonderwijs	24.282	23.247	12.013	11.548	11.462	9.413
7	Wetenschappelijk onderwijs	51.611	50.808	26.311	25.113	24.961	20.428
8	Internationaal beleid	388	387	202	195	194	162
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	38	38	37	37	37	37
11	Studiefinanciering	21.440	80.534	38.078	36.958	36.657	36.963
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	2.340	2.332	2.331	2.320	2.287	2.261
13	Lesgelden	167	171	168	167	169	168
14	Cultuur	17.295	17.594	11.195	10.982	10.894	9.651
15	Media	25.227	21.654	21.960	22.332	22.897	23.374
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	19.572	19.543	11.720	11.356	10.786	9.426
25	Emancipatie	156	165	79	75	74	59
91	Nog onverdeeld	0	0	0	0	0	0
95	Apparaat Kerndepartement	1.320	1.253	1.184	1.230	1.230	1.230
Totaal prijsbijstelling tranche 2026 toebedeeld (na korting)		295.263	350.282	215.377	210.619	209.378	193.066

Tabel 10 Verschil prijsbijstelling vóór en na korting prijsbijstelling (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	- 4.119	- 3.576	- 3.387	- 3.524	- 3.523	- 3.541
3	Voortgezet onderwijs	5.585	5.036	- 19.331	- 20.196	- 20.277	- 24.677
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	- 920	- 950	- 17.889	- 18.531	- 18.589	- 21.566
6	Hoger beroepsonderwijs	- 617	- 585	- 11.363	- 11.743	- 11.776	- 13.692
7	Wetenschappelijk onderwijs	- 1.337	- 1.348	- 25.351	- 26.061	- 26.207	- 30.379
8	Internationaal beleid	0	0	- 178	- 184	- 184	- 216
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	- 1.468	- 1.455	- 1.390	- 1.382	- 1.379	- 1.379
11	Studiefinanciering	0	0	0	0	0	0
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	0	0	0	0	0	0
13	Lesgelden	0	0	0	0	0	0
14	Cultuur	0	0	- 6.403	- 6.724	- 6.729	- 7.835
15	Media	0	0	- 80	- 83	- 77	- 90
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	2.875	2.878	- 4.802	- 5.043	- 4.542	- 5.721
25	Emancipatie	0	0	- 76	- 79	- 78	- 89
91	Nog onverdeeld	0	0	- 60	- 60	- 60	- 60
95	Apparaat Kerndepartement	0	0	0	0	0	0
Verschil prijsbijstelling tranche 2026 vóór en na korting (= taakstelling prijsbijstelling tranche 2026)		0	0	- 90.308	- 93.608	- 93.420	- 109.245

Naast de rijksbrede korting op de prijsbijstelling wordt er op verschillende artikelen loon- en prijsbijstelling van de tranche 2026 ingezet voor het dekken van tegenvallers en intensiveringen binnen de OCW-begroting. In onderstaande tabel 11 is per artikel uitgesplitst welk deel van de loon- en prijsbijstelling hiervoor wordt ingezet. Er wordt niet geëxtensiverd op de loonbijstelling op de bekostiging.

Tabel 11 Extensiveringen loon- en prijsbijstelling per artikel t.b.v. dekking tegenvallers en intensiveringen op de OCW-begroting (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Primair onderwijs	0	- 12.520	- 20.216	- 18.467	- 20.262	- 19.042
3	Voortgezet onderwijs	0	- 12.521	- 20.217	- 18.467	- 20.262	- 19.042
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	- 1.172	- 1.198	0	0	0	0
6	Hoger beroepsonderwijs	- 794	- 768	0	0	0	0
7	Wetenschappelijk onderwijs	- 1.688	- 1.682	0	0	0	0
8	Internationaal beleid	0	0	0	0	0	0
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	0	0	0	0	0	0
11	Studiefinanciering	- 19.001	0	0	0	0	0
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	0	0	0	0	0	0
13	Lesgelden	0	0	0	0	0	0
14	Cultuur	- 3.825	0	0	0	0	0
15	Media	0	0	0	0	0	0
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	- 544	- 549	0	0	0	0
25	Emancipatie	0	0	0	0	0	0
91	Nog onverdeeld	0	0	0	0	0	0
95	Apparaat Kerndepartement	0	0	0	0	0	0
Totaal ingezette loon- en prijsbijstelling voor het dekken van tegenvallers en intensiveringen op de OCW-begroting		- 27.024	- 29.238	- 40.433	- 36.934	- 40.524	- 38.084

6. Nationaal Groeifonds

- Voor diverse NGF-projecten geldt dat een deel van het beschikbare bedrag in 2025 niet in 2025 tot betaling is gekomen. Deze betalingen zijn doorgeschoven naar 2026, al dan niet met een openstaande verplichting. Er wordt in 2026 in totaal € 88,5 miljoen toegevoegd aan de OCW-begroting voor NGF, waaronder € 44,7 miljoen voor het project LLOkatalysator en € 22,2 miljoen voor het project Npuls.
- Voor het NGF-project Open Leermateriaal is de onvoorwaardelijke toekenning (€ 38,0 miljoen) die is aangekondigd in de Kamerbrief (Kamerstuk 36 800 L, nr. 8) toegevoegd aan de OCW begroting.
- Er zijn meerdere kasschuiven verwerkt waarbij middelen voornamelijk naar latere jaren worden geschoven op NGF-projecten, van totaal € 5,3 miljoen uit 2025 en € 7,0 miljoen uit 2026 naar latere jaren.

7. Kasschuiven

Op de OCW-begroting worden diverse meerjarige kasschuiven doorgevoerd om de budgetten in overeenstemming te brengen met het verwachte bestedingsritme. De grootste kasschuif betreft een schuif van € 1,0 miljard op het budget van de reisvoorziening van de vervoersbedrijven. Hiermee wordt de betaling aan de vervoersbedrijven (gedeeltelijk) al aan het eind van het voorafgaande jaar in plaats van aan het begin van het betreffende jaar gedaan (in dit geval in 2026 in plaats van in 2027), zonder af te wijken van de afspraken met de vervoersbedrijven. Dit jaar is het verzoek voor de kasschuif door de vervoersbedrijven zelf ingediend.

8. Niet-kaderrelevante mutaties

De niet-kaderrelevante (NR) mutaties hebben betrekking op de studiefinanciering. Het betreft hier de tranche 2026 van de niet-kaderrelevante prijsbijstelling van € 117,4 miljoen in 2026 en € 113,2 miljoen structureel. Daarnaast is er een meevaller op de niet-kaderrelevante sf-raming van

€ 344,7 miljoen in 2026, aflopend naar € 307,0 miljoen structureel. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt doordat voor alle niveaus het percentage van de studenten dat gebruik maakt van leningen is gedaald. Ook zijn er meer studenten thuiswonend dan geraamd. Thuiswonende studenten krijgen een lagere basisbeurs dan uitwonende studenten.

9. Extrapolatie

Dit betreft de verlenging van de begrotingshorizon naar het jaar 2031, hiermee wordt € 56,4 miljard toegevoegd in 2031.

10. Desalderingen

Dit betreft desalderingen van uitgaven en ontvangsten. Er wordt een aantal kleinere desalderingen gedaan, waaronder een desaldering van € 0,7 miljoen voor een projectsubsidie van het Fonds Podiumkunsten en een dotatie aan de Algemene Mediareserve van € 0,7 miljoen om aan te sluiten op de geactualiseerde Ster-raming.

11. Overboekingen met andere departementen

Dit saldo bestaat uit overboekingen met andere departementen en interne technische overboekingen.

Tabel 12 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnr.	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027	Ontvangsten 2028	Ontvangsten 2029	Ontvangsten 2030	Ontvangsten 2031
Vastgestelde begroting 2026		2.481.021	3.307.444	2.689.440	2.740.281	2.770.595	
Belangrijkste suppletoire mutaties							
1 Saldo mee- en tegenvallers	diverse	34.856	- 23.060	34.314	58.632	100.424	65.365
2 Niet kaderrelevante mutaties	11	- 3.122	58.658	- 4.436	- 424	1.432	7.855
3 Desalderingen	4, 14, 15	3.045	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
4 Extrapolatie	diverse	0	0	0	0	0	2.850.479
Stand Eerste suppletoire begroting 2026	Totaal	2.515.800	3.344.542	2.720.818	2.799.989	2.873.951	2.925.199

1. Saldo mee- en tegenvallers

Bij de ontvangsten vindt een meevaller plaats van € 34,9 miljoen in 2026. Dit wordt voor € 24,1 miljoen veroorzaakt door de sf-raming. De relevante renteontvangsten in 2026 zijn naar boven bijgesteld met € 31,9 miljoen, doordat de structurele rente hoger is en er een snellere groei is naar het structurele inkomstenniveau. Ook vindt er op de sf-raming een tegenvaller plaats van € 8,9 miljoen in 2026 op de lesgeldontvangsten. Dit wordt veroorzaakt door minder bol-studenten, een lagere prijsontwikkeling en een lager inningspercentage. Daarnaast is er een meevaller van € 10,8 miljoen op de ontvangsten van artikel 14 Cultuur. Door een technische fout is er in 2025 een ontvangst op de Subsidieregeling instandhouding monumenten ter hoogte van € 10,8 miljoen niet gerealiseerd. In 2025 leverde dit een tegenvaller op. Dit bedrag wordt nu alsnog ontvangen in 2026, waardoor er in 2026 een meevaller ontstaat.

2. Niet-kaderrelevante mutaties

De ontvangsten op de leningen worden in 2026 neerwaarts bijgesteld op basis van de realisatie 2025. In de latere jaren is er sprake van een meevaller, omdat oud-studenten meer aflossen dan noodzakelijk. In 2027 ontstaat een extra grote meevaller door de verrekening van de tegemoetkomingen met de uitstaande studieschulden.

3. Desalderingen

Dit betreft desalderingen van uitgaven en ontvangsten. Er wordt een aantal kleinere desalderingen gedaan, waaronder een desaldering van € 0,7 miljoen voor een projectsubsidie van het Fonds Podiumkunsten en een dotatie aan de Algemene Mediareserve van € 0,7 miljoen om aan te sluiten op de geactualiseerde Ster-raming.

4. Extrapolatie

Dit betreft de verlenging van de begrotingshorizon naar het jaar 2031, hiermee wordt € 2,9 miljard toegevoegd in 2031.

3 De beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	16.620.696	350	16.621.046	1.513.175	18.134.221	532.706	528.929	588.006	574.571	17.248.835
Uitgaven	16.665.482	350	16.665.832	634.937	17.300.769	629.854	624.507	606.524	581.345	17.248.835
Bekostiging	15.353.231	0	15.353.231	605.583	15.958.814	597.828	587.015	568.150	547.508	16.011.702
Bekostiging po-instellingen	15.318.907	0	15.318.907	606.404	15.925.311	599.204	597.708	578.669	557.943	15.658.471
Bekostiging Caribisch Nederland	34.324	0	34.324	-821	33.503	3.263	2.703	2.847	2.931	38.462
Aanvullende bekostiging	0	0	0	0	0	-12.000	-25.000	-25.000	-25.000	0
Basisvaardigheden	0	0	0	0	0	7.361	11.604	11.634	11.634	314.769
Subsidies (regelingen)	626.400	350	626.750	5.268	632.018	2.156	6.173	5.802	1.579	506.384
Onderwijsvoorziening Jonggehandicap- ten	35.627	0	35.627	1.242	36.869	1.278	1.374	1.374	1.374	37.176
Nederlands onderwijs buitenland	14.328	0	14.328	-450	13.878	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	12.628
Humanistisch vormend en godsdienst- onderwijs	18.049	0	18.049	0	18.049	0	0	0	0	17.549
School en omgeving	166.690	0	166.690	396	167.086	396	396	0	0	209.984
Basisvaardigheden	164.292	0	164.292	0	164.292	0	0	0	0	21.350
NGF Open Leermateriaal	1.875	0	1.875	3.763	5.638	11.406	10.943	5.991	3.803	0
NGF Digitaal Onderwijs	3.750	0	3.750	101	3.851	0	65	65	65	2.907
Schoolmaaltijden	81.617	0	81.617	-267	81.350	10.862	-767	0	0	82.117
Brugfunctionaris PO	41.909	0	41.909	0	41.909	0	0	0	0	42.467
Overige subsidies	98.263	350	98.613	483	99.096	-5.132	-4.138	72	-1.963	80.206
Opdrachten	17.027	0	17.027	226	17.253	-9	-9	-9	81	19.886
Opdrachten	17.027	0	17.027	226	17.253	-9	-9	-9	81	19.886
Bijdrage aan agentschappen	53.321	0	53.321	468	53.789	438	432	430	433	53.960
Dienst Uitvoering Onderwijs	53.321	0	53.321	468	53.789	438	432	430	433	53.960
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	10.649	0	10.649	291	10.940	844	2.461	3.198	3.034	11.388
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	7.619	0	7.619	291	7.910	844	2.461	3.198	3.034	8.358
UWV	3.030	0	3.030	0	3.030	0	0	0	0	3.030
Bijdrage aan medeoverheden	604.854	0	604.854	23.101	627.955	28.048	27.886	28.404	28.161	630.022
Gemeentelijk onderwijsachterstanden- beleid	579.600	0	579.600	23.272	602.872	22.951	22.789	24.321	24.078	623.343
Caribisch Nederland	20.769	0	20.769	1.314	22.083	5.097	5.097	4.083	4.083	2.194
Scholenprogramma Groningen	3.000	0	3.000	0	3.000	0	0	0	0	3.000
Overig	1.485	0	1.485	-1.485	0	0	0	0	0	1.485
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofd- stukken	0	0	0	0	0	549	549	549	549	15.493
Brede scholen	0	0	0	0	0	549	549	549	549	15.493
Ontvangsten	9.208	0	9.208	0	9.208	0	0	0	0	9.208

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 14 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	99,69%
Bestuurlijk gebonden	0,15%
Beleidsmatig gereserveerd	0,16%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 1 is voor 2026 99,7 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 1,5 miljard verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 ten behoeve van het bekostigingsjaar 2027 al wordt verplicht in het najaar van 2026. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de loon- en prijsbijstelling. Daarnaast wordt voor schoolmaaltijden het verplichtingenbudget verhoogd met € 236,4 miljoen, omdat verplichtingen voor meerdere jaren worden aangegaan.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 634,9 miljoen verhoogd. De toegekende loon- en prijsbijstelling wordt doorverdeeld naar de bekostiging in het primair onderwijs, enkele instellingssubsidies en de bijdrage aan agentschappen. De ZBO's, RWT's en medeoverheden ontvangen gedeeltelijk loon- en prijsbijstelling. Op het Gemeentelijk Onderwijsachterstanden budget wordt de loon- en prijsbijstelling volledig uitgekeerd. Er is geen loon- en prijsbijstelling doorverdeeld naar andere instrumenten op artikel 1.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor het instrument bekostiging wordt in 2026 per saldo met € 605,6 miljoen verhoogd. De verhoging wordt grotendeels veroorzaakt door:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 van € 601,8 miljoen. De loon- en prijsbijstelling tranche 2026 wordt structureel toegevoegd aan het instrument bekostiging;
- een verhoging van het aantal verwachte leerlingen in het primair onderwijs. Op het budget van 2026 resulteert deze aanpassing in een opwaartse bijstelling van € 4,6 miljoen voor Europees Nederland en een opwaartse bijstelling van € 0,4 miljoen voor Caribisch Nederland (CN). Vanaf 2028 daalt het aantal leerlingen.

Voor begrotingsjaar 2027 geldt dat er sprake is van:

- een overboeking naar artikel 14 (Cultuur) conform de brief «Kamerbrief over duurzame verankering van de Bibliotheek op School» ten behoeve van de bibliotheken (€ 19,0 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel € 25,0 miljoen per jaar);
- een toevoeging van middelen om de bedragen voor nieuwkomers en asielzoekers deels gelijk te trekken (€ 1,8 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel € 14,6 miljoen per jaar);
- een structurele toevoeging aan het bekostigingsbudget voor CN van € 3,2 miljoen per jaar n.a.v. het onderzoek naar de toereikendheid van de bekostiging van het primair- en voortgezet onderwijs op CN.

Subsidies

Invulling subsidietaakstelling coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is een Rijksbrede taakstelling op subsidies aangekondigd. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de invulling van de subsidietaakstelling. Voor artikel 1 van de OCW-begroting leidt dit tot:

- een incidentele verlaging van € 2,4 miljoen in 2027 en € 1,9 miljoen in 2028 op het beschikbare budget voor de subsidieregeling meerurenmaatwerk. Deze middelen resteren, omdat niet voor het volledig beschikbare bedrag aanvragen zijn ingediend;
- een structurele verlaging van € 1,7 miljoen in 2027 en verder op het beschikbare budget voor Nederlands Onderwijs in het Buitenland. Deze middelen zijn niet nodig om de aangevraagde instellingssubsidie toe te kennen;
- een verlaging van € 4,0 miljoen in 2027, oplopend tot structureel € 5,5 miljoen op het beschikbare budget voor overige subsidies. Door de inzet van deze middelen voor de invulling van de subsidietaakstelling is er minder budgettaire ruimte voor de ontwikkeling van beleidsinitiatieven.

Amendement Stoffer en Rooderkerk

In het kader van het amendement van het lid Stoffer en Rooderkerk (Kamerstukken II 2025/26, 36 800 VIII, nr. 77) wordt het subsidiebudget met € 0,35 miljoen verhoogd ten behoeve van een subsidie voor het Nationaal Onderwijsmuseum.

Bijdrage aan medeoverheden

Het budget wordt per saldo met € 23,1 miljoen verhoogd. De verhoging wordt grotendeels veroorzaakt door:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 van € 23,3 miljoen voor het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid;
- een kasschuif van € 12,0 miljoen op het budget van onderwijshuisvesting in Caribisch Nederland, waarbij de middelen vanuit 2026 worden doorgeschoven naar 2027, 2028, 2029 en 2030 om aan te sluiten bij het aangepaste betaalritme wegens vertraagde uitvoering;
- een ophoging van het budget voor onderwijshuisvesting in Caribisch Nederland met € 14,6 miljoen. Hiervan wordt € 8,0 miljoen verklaard doordat twee juridisch verplichte betalingen, die in 2025 plaats hadden moeten vinden, in 2026 alsnog worden gedaan. Daarnaast is € 6,6 miljoen het gevolg van vertraging in de uitvoering van de convenanten onderwijshuisvesting voor scholen in CN, zoals staat vermeld in de Kamerbrief over beleidsmatige mutaties na 2e Supplettoire Begroting 2025;

- daarnaast wordt het budget voor onderwijshuisvesting op Caribisch Nederland in de jaren 2027 tot en met 2030 verhoogd met € 1,3 miljoen per jaar in verband met de stijgende bouwkosten. De dekking hiervoor komt van artikel 4.

Toelichting bijdrage OCW aan scholenprogramma Groningen

In 2016 is tussen het Ministerie van OCW, Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de betrokken schoolbesturen en gemeenten afgesproken dat in het Groningse aardbevingsgebied 101 scholen aardbevingsbestendig en toekomstbestendig worden gemaakt. Aan het scholenprogramma dragen de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) (€ 172,5 miljoen), de gemeenten en schoolbesturen (€ 44,5 miljoen), het Ministerie van EZ (€ 23,5 miljoen) en het Ministerie van OCW (€ 50,0 miljoen; waarvan € 3,0 miljoen per jaar tot en met 2034) bij.

Hieronder is een overzicht opgenomen waarin, conform artikel 17, tweede lid van de Financiële-verhoudingswet, de maximaal te ontvangen bedragen per gemeente zijn opgenomen. Voor de bijdrage aan de gemeenten voor het kalenderjaar 2026 zal dit (net als voor kalenderjaar 2025) als wettelijke grondslag gelden (artikel 4.23, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de Algemene Wet Bestuursrecht).

Tabel 15 Maximaal te ontvangen bedragen per gemeente ten behoeve van scholenprogramma Groningen

Gemeente	Bedrag per jaar
Het Hogeland	417.520
Groningen	134.834
Midden-Groningen	896.924
Eemsdelta	1.550.722
Totaal	3.000.000

3.2 Beleidsartikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	12.074.165	0	12.074.165	905.560	12.979.725	292.185	338.212	435.035	430.561	12.199.412
Uitgaven	12.145.669	0	12.145.669	543.524	12.689.193	482.484	457.196	422.660	419.961	12.197.435
Bekostiging	11.277.139	0	11.277.139	524.187	11.801.326	470.125	420.499	408.833	404.767	11.572.665
Bekostiging vo-instellingen	11.237.251	0	11.237.251	525.176	11.762.427	464.768	412.488	401.026	397.144	11.343.662
Bekostiging Caribisch Nederland	28.114	0	28.114	-989	27.125	297	276	54	-130	28.331
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	11.774	0	11.774	0	11.774	0	0	0	0	0
Basisvaardigheden	0	0	0	0	0	5.060	7.735	7.753	7.753	200.672
Subsidies (regelingen)	683.959	0	683.959	-5.911	678.048	29	25.130	-794	4.095	427.107
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	27.851	0	27.851	2.870	30.721	551	511	736	652	13.479
Praktijkgerichte programma's	11.070	0	11.070	0	11.070	0	0	0	0	0
Basisvaardigheden	87.314	0	87.314	0	87.314	0	0	0	0	13.650
Maatschappelijke diensttijd	145.003	0	145.003	20.273	165.276	-3.730	-3.466	-6.539	-2.528	124.200
School en omgeving	111.771	0	111.771	0	111.771	0	0	0	0	132.880
NGF Ontwikkelkracht	25.028	0	25.028	6.600	31.628	-1.282	-2.880	0	0	0
Schoolmaaltijden	52.650	0	52.650	0	52.650	7.435	0	0	0	52.650
Brugfunctionaris VO	11.520	0	11.520	0	11.520	-4.110	0	0	0	12.163
NGF Technkwadraat	46.873	0	46.873	2.098	48.971	1.490	0	0	0	0
NGF Innovatieve onderwijs huisvesting	39.140	0	39.140	-14.499	24.641	-9.284	25.581	0	0	0
Overige subsidies	125.739	0	125.739	-23.253	102.486	8.959	5.384	5.009	5.971	78.085
Opdrachten	37.310	0	37.310	2.399	39.709	7.447	7.183	10.017	6.006	48.173
Opdrachten	33.681	0	33.681	2.779	36.460	3.717	3.717	3.478	3.478	48.173
MDT opdrachten	3.629	0	3.629	-380	3.249	3.730	3.466	6.539	2.528	0
Bidragte aan agentschappen	86.453	0	86.453	4.208	90.661	1.131	1.122	1.117	1.123	87.947
Dienst Uitvoering Onderwijs	86.453	0	86.453	4.208	90.661	1.131	1.122	1.117	1.123	87.947
Bidragte aan ZBO's/RWT's	60.450	0	60.450	18.641	79.091	3.752	3.262	3.487	3.970	61.185
College voor Toetsen en Examen	5.021	0	5.021	16.539	21.560	205	205	200	200	5.104
SLOA: Onderwijs ondersteunende instellingen	55.429	0	55.429	2.102	57.531	3.547	3.057	3.287	3.770	56.081
Bidragte aan (inter)nationale organisa- ties	358	0	358	0	358	0	0	0	0	358
GRAZ (ECML) en PISA	358	0	358	0	358	0	0	0	0	358
Ontvangsten	7.391	0	7.391	0	7.391	0	0	0	0	7.391

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 17 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	99,30%
Bestuurlijk gebonden	0,20%
Beleidsmatig gereserveerd	0,50%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 3 (Voortgezet onderwijs) is voor 2026 99,3 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 905,6 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 ten behoeve van het bekostigingsjaar 2027 al wordt verplicht in het najaar van 2026. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de loon- en prijsbijstelling.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 543,5 miljoen verhoogd. De toegekende loon- en prijsbijstelling wordt doorverdeeld naar de bekostiging in het voortgezet onderwijs, enkele instellingssubsidies en de bijdrage aan ZBO's/RWT's en agentschappen. Er is geen loon- en prijsbijstelling doorverdeeld naar andere instrumenten op artikel 3.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor het instrument bekostiging wordt in 2026 per saldo met € 524,2 miljoen verhoogd. De verhoging wordt grotendeels veroorzaakt door:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 van € 493,2 miljoen. De ontvangen loon- en prijsbijstelling tranche 2026 wordt structureel toegevoegd aan het instrument bekostiging;
- een tegenvaller op de nieuwkomersbekostiging van € 28,1 miljoen. De tegenvaller is ontstaan door een fout in de raming van de nieuwkomersbekostiging in 2023. De meerjarige tegenvaller om de hogere uitgaven voor nieuwkomers te dekken is destijds te laag ingeschat. Bij de Tweede suppletoire begroting 2025 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Kamerstuk 36 850 VIII) is de foutieve raming voor 2025 hersteld. Met de verhoging van het budget wordt de foutieve raming van de nieuwkomersbekostiging structureel gecorrigeerd;
- een verhoging van het aantal verwachte leerlingen in het voortgezet onderwijs. Op het budget van 2026 resulteert dit in een opwaartse bijstelling van € 11,9 miljoen voor Europees Nederland en een

opwaartse bijstelling van € 0,1 miljoen voor Caribisch Nederland.
Vanaf 2028 daalt het aantal leerlingen.

Vanaf begrotingsjaar 2027 wordt een deel van het budget voor de praktijkgerichte havo geëxtensiveerd als gevolg van de beleidskeuze om het praktijkgerichte vak op de havo niet verplicht te stellen voor alle havoleerlingen in de bovenbouw, maar facultatief aan te bieden. De extensivering bedraagt € 7,7 miljoen in 2027 en loopt op tot € 13,0 miljoen structureel. Deze extensivering wordt benut om intensiveringen mogelijk te maken voor onder meer de gebruikersvergoeding van de Europese school Alkmaar (€ 4,3 miljoen vanaf 2029 en € 5,1 miljoen structureel vanaf 2031) en de toereikendheid van de bekostiging van scholen op Caribisch Nederland (€ 0,6 miljoen). Daarnaast wordt vanaf begrotingsjaar 2028 € 11,6 miljoen overgeheveld vanaf artikel 91 (nog onverdeeld) naar artikel 3 ten behoeve van de structurele bekostiging van praktijkgerichte programma's in vmbo-tl.

Subsidies

Het budget voor het instrument subsidies wordt per saldo met € 5,9 miljoen verlaagd. Dit wordt grotendeels verklaard door:

- een ophoging van het budget met € 20,7 miljoen voor openstaande verplichtingen op de hoofdsubsidieregeling van Maatschappelijke Diensttijd. Een deel van de betalingen was gepland in 2025, maar vindt plaats in 2026;
- een kasschuif op de middelen voor het NGF-project Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting van € 17,3 miljoen in 2026 en € 8,8 miljoen in 2027. Deze middelen (totaal € 26,1 miljoen) worden doorgeschoven naar 2028 ter voorbereiding op de tweede tranche van het innovatieprogramma;
- een kasschuif op het budget voor overige subsidies in verband met de implementatie van het vernieuwde curriculum van € 16,3 miljoen. Door de opdracht aan SLO om het aantal kerndoelen te verminderen zijn andere activiteiten van SLO uitgesteld. Middels deze kasschuif worden de middelen in het juiste ritme gezet, passend bij de aangepaste planning van deze activiteiten. In de aangepaste planning worden de middelen uit 2026 ingezet in de jaren 2027 tot en met 2030.

Invulling subsidietaakstelling coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is een Rijksbrede taakstelling op subsidies aangekondigd. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting over de subsidietaakstelling uit het coalitieakkoord. Voor artikel 3 van de OCW-begroting leidt dit tot een verlaging van € 0,032 miljoen in 2027, oplopend tot structureel € 1,5 miljoen op het beschikbare budget voor overige subsidies. Door de inzet van deze middelen voor de invulling van de subsidietaakstelling is er minder budgettaire ruimte voor de ontwikkeling van beleidsinitiatieven.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Het budget voor het instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's wordt per saldo met € 18,6 miljoen verhoogd. Dit komt grotendeels door overboekingen van € 11,9 miljoen vanuit artikel 4 (Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie), € 4,1 miljoen vanuit artikel 3 (Voortgezet Onderwijs) en € 0,3 miljoen vanuit artikel 1 (Primair Onderwijs) ten behoeve van het werkprogramma van het College van Toetsen en Examens (CvTE).

3.3 Beleidsartikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	6.271.216	0	6.271.216	522.910	6.794.126	157.824	174.872	176.505	128.930	6.226.110
Uitgaven	6.136.933	0	6.136.933	235.499	6.372.432	194.525	213.028	178.851	170.929	6.227.415
Bekostiging	5.690.318	0	5.690.318	237.574	5.927.892	228.313	242.712	204.990	201.467	5.835.663
Bekostiging mbo-instellingen	4.660.610	0	4.660.610	201.782	4.862.392	214.154	196.180	192.143	191.317	4.862.445
Bekostiging Caribisch Nederland	13.438	0	13.438	98	13.536	1.021	1.045	1.203	1.215	15.625
Bekostiging vavo	95.370	0	95.370	3.583	98.953	3.473	3.473	3.473	3.473	98.953
Loopbaanoriëntatie	32.000	0	32.000	0	32.000	0	0	0	0	32.000
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	538.984	0	538.984	0	538.984	0	0	0	0	540.033
Opgavegericht aanvullende middelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18.948
Regionaal Investeringsfonds	13.972	0	13.972	1.175	15.147	59	324	130	- 3.443	1.755
Regionaal Programma	43.763	0	43.763	0	43.763	0	0	0	1.516	45.279
Aanvullende bekostiging krimpregio's	30.000	0	30.000	0	30.000	0	34.000	0	0	0
Praktijkleren	262.181	0	262.181	30.936	293.117	9.606	7.690	8.041	7.389	220.625
Subsidies (regelingen)	90.797	0	90.797	3.183	93.980	- 44.411	- 41.687	- 39.413	- 41.948	34.543
LLO Collectief Laagopgeleiden en	18.000	0	18.000	6.174	24.174	- 1.883	- 3.883	0	0	0
Basisvaardigheden (NGF)										
Basisvaardigheden voor Volwassenen/Tel										
mee met Taal	8.189	0	8.189	- 20	8.169	0	0	0	0	13.235
Loopbaanoriëntatie	1.407	0	1.407	0	1.407	- 717	0	0	0	0
Doorstroom beroepskolom	36.960	0	36.960	- 2.520	34.440	- 41.580	- 39.060	- 39.060	- 42.200	0
Vakwedstrijden MBO	5.397	0	5.397	202	5.599	202	202	202	202	5.599
Overige subsidies	20.844	0	20.844	- 663	20.191	- 433	1.054	- 555	50	15.709
Opdrachten	13.296	0	13.296	- 740	12.556	2.756	1.468	903	522	8.268
Opdrachten	13.296	0	13.296	- 740	12.556	2.756	1.468	903	522	8.268
Bijdrage aan agentschappen	29.493	0	29.493	2.493	31.986	1.522	1.524	1.523	1.524	31.554
Dienst Uitvoering Onderwijs	26.127	0	26.127	1.132	27.259	659	674	673	674	27.341
Rijksdienst voor Ondernemend Neder-										
land	3.366	0	3.366	1.361	4.727	863	850	850	850	4.213
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	102.329	0	102.329	- 9.542	92.787	2.757	2.907	3.838	4.832	100.435
College voor Toetsen en Examen	11.805	0	11.805	- 10.367	1.438	1.671	1.671	2.665	2.665	13.278
Wet SLOA	82.181	0	82.181	- 1.750	0	- 1.750	- 1.750	- 1.750	- 1.750	274
SBF	5.584	0	5.584	2.328	84.509	2.589	2.739	2.676	3.670	80.043
NWO: NWO: NRO-Programma's MBO	1.009	0	1.009	209	5.793	209	209	209	209	5.793
NCP NLQF	210.700	0	210.700	38	1.047	38	38	38	38	1.047
Bijdrage aan medeoverheden	210.700	0	210.700	2.531	213.231	3.588	6.104	7.010	4.532	216.952
RMC's	67.640	0	67.640	4.414	72.054	4.414	4.092	4.078	2.340	69.946
Educatie	85.082	0	85.082	3.187	88.269	3.174	2.942	2.932	2.931	87.597
Regionaal Programma	50.173	0	50.173	0	50.173	0	0	0	- 739	49.409
Masterplan Campus Groningen	7.805	0	7.805	- 5.070	2.735	- 4.000	- 930	0	0	10.000
Ontvangsten	4.700	0	4.700	1.500	6.200	1.500	1.500	1.500	1.500	6.200

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 19 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	99,90%
Bestuurlijk gebonden	0,05%
Beleidsmatig gereserveerd	0,05%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 4 is in 2026 99,9 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden in 2026 met € 522,9 miljoen *verhoogd*. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 287,4 miljoen) wordt grotendeels veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 op het instrument bekostiging, subsidies, bijdrage aan ZBO's/RWT's en bijdrage aan medeoverheden van circa € 218,1 miljoen. Deze loon- en prijsbijstelling tranche 2026 voor het jaar 2027 wordt in het najaar van 2026 verplicht.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 235,5 miljoen verhoogd. De loonbijstelling tranche 2026 wordt volledig beschikbaar gesteld, maar de prijsbijstelling tranche 2026 wordt niet volledig uitgekeerd door een taakstelling (zie het algemene deel). Voor alle intensiveringen en extensiveringen zie voor nadere toelichting het algemene deel.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor de bekostiging wordt in 2026 per saldo met € 237,6 miljoen verhoogd. Daarnaast zijn er ook meerjarig aanpassingen doorgevoerd op de bekostiging. De belangrijkste (meerjarige) wijzigingen op de bekostiging zijn de volgende:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026, waardoor de bekostiging in 2026 met € 216,5 miljoen en structureel met € 194,3 miljoen wordt opgehoogd;
- de bekostiging voor mbo-instellingen wordt in 2027 met € 5,0 miljoen verlaagd oplopend naar een structurele verlaging van € 14,1 miljoen op basis van de meest actuele referentieraming. In Caribisch Nederland wordt de bekostiging verhoogd op basis van deze nieuwe studentenraming;
- naast het herstelplan basisvaardigheden en de € 47,2 miljoen voor de studiejaren 2025/2026 en 2026/2027 wordt er in totaal € 100,0 miljoen toegevoegd aan de bekostiging van mbo-instellingen voor de verlenging van de aanpak basisvaardigheden in het middelbaar beroepsonderwijs in de studiejaren 2027/2028 tot en met 2030/2031;

- de bekostiging voor mbo-instellingen wordt incidenteel neerwaarts bijgesteld met in totaal € 33,8 miljoen in de jaren 2027 tot en met 2030 voor OCW-brede problematiek;
- er wordt circa € 19,0 miljoen structureel vanaf 2031 toegevoegd aan het nieuwe instrument opgavegerichte aanvullende middelen. De invulling hiervan wordt betrokken bij de herziening van de mbo-bekostiging. In juni 2026 wordt uw Kamer via een Kamerbrief hierover verder geïnformeerd;
- de Regeling aanvullende middelen studentendaling in het mbo voor de periode 2025–2027 wordt verlengd voor het jaar 2028 met een intensivering van € 34,0 miljoen vanwege de transitiefase naar de herziening van de mbo-bekostiging vanaf 2029;
- de Regeling praktijkleren wordt in 2026 met € 21,1 miljoen opgehoogd op basis van de meest actuele referentieraming, zodat de vergoeding per leerwerkplek op peil kan worden gehouden. Daarnaast wordt er loon- en prijsbijstelling toegevoegd, waardoor de vergoeding kan worden geïndexeerd naar circa € 2.800,0.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt in 2026 per saldo met circa € 3,2 miljoen verhoogd. Deze verhoging wordt grotendeels veroorzaakt door de volgende (meerjarige) wijzigingen:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026, waardoor subsidies vanaf 2026 structureel met circa € 0,2 miljoen worden opgehoogd;
- De regeling doorstroom beroepskolom (VABOK) wordt per 2027 stopgezet. Na verschillende taakstellingen en tijdelijke extensiveringen voor politieke prioriteiten blijven er onvoldoende middelen over om nog via dit instrument een significante maatschappelijke impact te kunnen maken. De vrijgekomen middelen worden gebruikt om te intensiveren op een tweetal politieke prioriteiten in het mbo. Zo wordt de Regeling aanvullende middelen studentendaling in het mbo verlengd in 2028 (€ 34,0 miljoen) en wordt er geïntensiveerd in basisvaardigheden in het beroepsonderwijs 2027–2030 (€ 100,0 miljoen). Tenslotte wordt dit ingezet voor OCW-brede problematiek met € 0,6 miljoen in 2026 en structureel € 4,1 miljoen. De resterende structurele middelen worden ingezet voor de opgavegerichte aanvullende middelen mbo (€ 19,0 miljoen) en overgeboekt naar de hbo-bekostiging op artikel 6 Hoger onderwijs (€ 15,3 miljoen).

Invulling subsidietaakstelling coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is een Rijksbrede taakstelling op subsidies aangekondigd. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de invulling van de subsidietaakstelling. Voor artikel 4 (beroepsonderwijs en volwasseneducatie) van de OCW-begroting leidt dit tot:

- een verlaging van de regeling doorstroom beroepskolom (VABOK) van € 5,1 miljoen in 2027 en structureel € 3,8 miljoen;
- een incidentele verlaging van € 0,7 miljoen in 2027 op het expertisecentrum Loopbaanoriëntatie;
- een incidentele verlaging op overige subsidies van € 1,6 miljoen in de periode 2027 tot en met 2029. Door de inzet van deze middelen voor de invulling van de subsidietaakstelling is er minder budgettaire ruimte voor de ontwikkeling van beleidsinitiatieven.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Het budget voor bijdrage aan ZBO's/RWT's wordt in 2026 per saldo met circa € 9,5 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt grotendeels veroorzaakt door de volgende (meerjarige) wijzigingen:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026, waardoor bijdrage aan ZBO's/RWT's in 2026 met € 3,4 miljoen en structureel met € 3,0 miljoen worden opgehoogd;
- een overboeking naar artikel 3 (Voortgezet onderwijs) van € 11,9 miljoen in 2026 voor het werkprogramma van het College voor Toetsen en Examens.

Bijdrage aan medeoverheden

Het budget voor bijdrage aan medeoverheden wordt in 2026 per saldo met circa € 2,5 miljoen verhoogd. Deze verhoging wordt grotendeels veroorzaakt door de volgende (meerjarige) wijzigingen:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026, waardoor de bijdrage aan medeoverheden in 2026 met € 7,6 miljoen en structureel met € 6,9 miljoen wordt opgehoogd;
- een kasschuif vanwege aanpassing kasritme op het instrument Masterplan campus Groningen. Hierdoor wordt het budget verlaagd in de jaren 2026 tot en met 2028 en met € 10,0 miljoen verhoogd in 2030.

Ontvangsten

De ontvangsten worden structureel met € 1,5 miljoen opgehoogd. Dit betreft een desaldering waarmee de ontvangsten- en uitgavenramingen op de subsidies realistischer worden gemaakt.

3.4 Beleidsartikel 6. Hoger onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 20 Budgettaire gevolgen van beleid art. 6 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	4.385.669	0	4.385.669	566.027	4.951.696	119.211	121.906	207.898	175.230	4.379.394
Uitgaven	4.593.812	0	4.593.812	244.159	4.837.971	185.768	167.496	210.081	212.093	4.381.767
Bekostiging	4.397.857	0	4.397.857	162.278	4.560.135	178.353	177.955	193.077	205.012	4.302.414
Bekostiging onderwijsdeel	4.191.603	0	4.191.603	154.499	4.346.102	170.579	170.714	185.858	197.804	4.089.357
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	165.680	0	165.680	6.248	171.928	6.243	5.814	5.796	5.787	171.081
Fonds onderzoek en wetenschap	40.574	0	40.574	1.531	42.105	1.531	1.427	1.423	1.421	41.976
Subsidies (regelingen)	108.993	0	108.993	78.446	187.439	1.763	- 19.057	8.515	116	685
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	365	0	365	0	365	0	0	0	0	0
NGF Aanpak professionalisering leraren	29.904	0	29.904	- 2.872	27.032	0	6.000	0	0	0
NGF Katalysator	23.964	0	23.964	40.663	64.627	2.391	961	241	0	0
NGF Digitale impuls	52.924	0	52.924	40.655	93.579	- 628	- 26.256	8.000	0	0
Overige subsidies	1.836	0	1.836	0	1.836	0	238	274	116	685
Bijdrage aan agentschappen	24.113	0	24.113	143	24.256	140	165	76	- 1.445	25.144
Dienst Uitvoering Onderwijs	24.113	0	24.113	143	24.256	140	165	76	- 1.445	25.144
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	62.849	0	62.849	3.292	66.141	5.512	8.433	8.413	8.410	53.524
NWO: Promotiebeurs voor leraren	12.443	0	12.443	468	12.911	106	0	0	0	0
NWO: NRO-programma HO	28.692	0	28.692	2.071	30.763	4.658	7.745	7.743	7.741	31.849
Nederlands-Vlaamse Accreditatieorgani- satie (NVAO)	6.590	0	6.590	201	6.791	236	223	206	205	6.093
Bijdrage RWT Nuffic	10.496	0	10.496	379	10.875	339	304	303	303	10.795
Bijdrage RWT Landelijk Centrum	4.628	0	4.628	173	4.801	173	161	161	161	4.787
Studiekeuze										
Ontvangsten	16	0	16	0	16	0	0	0	0	16

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 21 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	98,20%
Bestuurlijk gebonden	1,70%
Beleidsmatig gereserveerd	0,10%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 6 is in 2026 98,2 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen 2026 worden met € 566,0 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door:

- de loon- en prijsbijstelling 2026 (€ 329,4 miljoen) voor zowel de uitgaven bekostiging 2026 als de uitgaven bekostiging 2027, welke beide in 2026 worden verplicht;
- de bijstelling van de verplichtingenraming omdat de aanpassing van de studentenaantallen uit de referentieraming 2026 voor 2027 in het jaar 2026 wordt verplicht (€ 19,1 miljoen);
- het overlopende deel van de Nationaal Groeifonds (NGF)-projecten uit 2025 (€ 52,4 miljoen) dat conform de begrotingsregels wordt meegenomen naar 2026;
- een kasschuif op de NGF-projecten van 2027/2028 naar 2026 (€ 162,4 miljoen);
- diverse kleinere en technische mutaties van in totaal per saldo € 2,7 miljoen.

Uitgaven

De uitgaven 2026 worden met € 244,2 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

De uitgaven voor de bekostiging 2026 worden met € 162,3 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling 2026 (€ 165,8 miljoen) en diverse kleinere en technische mutaties (– € 3,5 miljoen).

Referentieraming 2026

In het hoger beroepsonderwijs (hbo) is er sprake van een tegenvaller omdat de verwachte studentenaantallen in het hbo hoger zijn dan in de vorige raming, oplopend van € 19,1 miljoen in 2027 tot € 56,3 miljoen structureel. In deze bijstelling is ook de daling van het aantal internationale (EER-)studenten verwerkt. In de Referentieraming 2026 is het aantal niet-Nederlandse EER-studenten lager dan in de Referentieraming

2025. De daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten is verrekend met de reeds ingeboekte bezuiniging uit kabinet Schoof ter vermindering van het aantal internationale studenten. In de structurele situatie resulteert de daling van het aantal internationale (EER-)studenten in een grotere budgettaire verlaging dan de bezuiniging uit kabinet Schoof en is sprake van een reguliere meevaller van € 8,7 miljoen. Incidenteel resteert een bezuinigingsopgave van € 38,8 miljoen tussen 2027–2029.

Regeling doorstroomberoepskolom (VABOK)

Vanuit de *regeling doorstroomberoepskolom* (VABOK) op artikel 4 is structureel € 15,3 miljoen (€ 16,9 miljoen bruto minus € 1,6 miljoen invulling subsidietaakstelling) overgeboekt naar artikel 6. In de periode tot en met 2030 gaat het in totaal om € 9,9 miljoen (€ 16,2 miljoen minus € 6,3 miljoen invulling subsidietaakstelling). Inzet van deze middelen vindt plaats in de geest van de regeling en komt ten goede aan de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Subsidies

De uitgaven voor subsidies 2026 worden met € 78,4 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door het overlopende deel van de NGF-projecten uit 2025 (€ 70,1 miljoen) dat conform de begrotingsregels wordt meegenomen naar 2026. Daarnaast heeft een kasschuif op de NGF-projecten (€ 8,7 miljoen) van 2027–2029 naar 2026 plaatsgevonden en is er sprake van per saldo – € 0,4 miljoen aan diverse kleinere en technische mutaties.

3.5 Beleidsartikel 7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid art. 7 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	7.266.797	0	7.266.797	509.738	7.776.535	195.661	188.130	183.850	139.161	7.283.894
Uitgaven	7.369.217	0	7.369.217	264.838	7.634.055	222.612	198.575	181.053	184.702	7.277.406
Bekostiging	7.354.973	0	7.354.973	261.159	7.616.132	223.809	199.798	182.281	185.930	7.264.210
Bekostiging onderwijsdeel	3.426.423	0	3.426.423	122.040	3.548.463	110.008	98.631	99.455	101.312	3.272.624
Bekostiging onderzoeksdeel	2.943.743	0	2.943.743	104.248	3.047.991	78.917	68.984	51.588	53.368	2.993.291
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	878.068	0	878.068	30.970	909.038	30.983	28.651	28.574	28.587	914.869
Fonds onderzoek en wetenschap	106.739	0	106.739	3.901	110.640	3.901	3.532	2.664	2.663	83.426
Subsidies (regelingen)	7.632	0	7.632	3.765	11.397	- 706	- 723	- 728	- 728	7.134
Vluchteling Studenten UAF	2.665	0	2.665	97	2.762	97	88	87	87	2.751
Expertisecentrum Inclusief onderwijs (ECIO)	944	0	944	35	979	166	163	162	162	1.080
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	434	0	434	16	450	14	15	12	12	372
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	351	0	351	13	364	13	11	11	11	362
Overige subsidies	3.238	0	3.238	3.604	6.842	- 996	- 1.000	- 1.000	- 1.000	2.569
Opdrachten	3.282	0	3.282	- 121	3.161	- 500	- 500	- 500	- 500	2.732
Opdrachten	3.282	0	3.282	- 121	3.161	- 500	- 500	- 500	- 500	2.732
Bidrage aan (inter)nationale organisa- ties	3.330	0	3.330	35	3.365	9	0	0	0	3.330
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	2.141	0	2.141	0	2.141	0	0	0	0	2.141
United Nations University (UNU)	1.189	0	1.189	35	1.224	9	0	0	0	1.189
Ontvangsten	16	0	16	0	16	0	0	0	0	16

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 23 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	99,80%
Bestuurlijk gebonden	0,10%
Beleidsmatig gereserveerd	0,10%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 7 is in 2026 99,8 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen 2026 worden met € 509,7 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door:

- de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 (€ 528,8 miljoen) voor zowel de uitgaven bekostiging 2026 als de uitgaven bekostiging 2027, welke beide in 2026 worden verplicht;
- de bijstelling van de verplichtingenraming omdat de aanpassing van de studentenaantallen uit de referentieraming 2026 voor 2027 in het jaar 2026 wordt verplicht (– € 4,2 miljoen);
- de overheveling van de nog niet toegekende zwaartekrachtsmiddelen naar de tweede geldstroom (– € 17,5 miljoen), voor nadere toelichting zie artikel 16;
- diverse kleinere en technische mutaties voor in totaal per saldo € 2,6 miljoen.

Uitgaven

De uitgaven 2026 worden met € 264,8 miljoen verhoogd.

Subsidietaakstelling

De subsidietaakstelling is verwerkt op het subsidiebudget (– € 1,0 miljoen jaarlijks vanaf 2027), het opdrachtenbudget (– € 0,5 miljoen jaarlijks vanaf 2027) en op het onderzoeksdeel van de bekostiging (– € 3,2 miljoen totaal in de periode 2027–2030).

Toelichting per instrument:

Bekostiging

De uitgaven voor de bekostiging 2026 worden met € 261,2 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling 2026 (€ 266,2 miljoen) en er is sprake van per saldo – € 5,0 miljoen aan diverse kleinere en technische mutaties.

In het wetenschappelijk onderwijs (wo) is er sprake van een meevaller, omdat de verwachte studentenaantallen in het wo lager zijn dan in de vorige raming, oplopend van € 4,2 miljoen in 2027 tot € 20,5 miljoen structureel. Deze bijstelling is het gevolg van een daling van zowel het aantal Nederlandse als ook het aantal internationale(EER-)studenten. In de referentieraming 2026 is het aantal niet-Nederlandse EER-studenten lager dan in de referentieraming 2025. De daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten is verrekend met de reeds ingeboekte bezuiniging uit kabinet Schoof ter vermindering van het aantal internationale studenten. In de structurele situatie resulteert de daling van het aantal internationale (EER-)studenten in een grotere budgettaire verlaging dan de bezuiniging uit kabinet Schoof en is sprake van een reguliere meevaller van € 19,9 miljoen. Incidenteel resteert een bezuinigingsopgave van € 73,2 miljoen tussen 2027–2029.

3.6 Beleidsartikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid art. 8 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	27.598	- 350	27.248	449	27.697	50	1.131	1.362	541	26.522
Uitgaven	27.598	- 350	27.248	449	27.697	50	1.131	1.362	541	26.522
Subsidies (regelingen)	8.410	0	8.410	- 686	7.724	- 660	- 10	- 35	- 35	8.017
Stichting Ons Erfdeel	185	0	185	6	191	1	0	0	0	0
Nationaal Agentschap Erasmus+										
Onderwijs & Training	4.918	0	4.918	22	4.940	0	- 43	- 66	- 66	4.619
Internationalisering onderwijs	827	0	827	- 806	21	- 700	13	12	12	919
Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)	972	0	972	9	981	9	5	4	4	976
Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	686	0	686	7	693	7	4	4	4	689
Overige incidentele subsidies	822	0	822	76	898	23	11	11	11	814
Opdrachten	6.190	- 350	5.840	1.001	6.841	390	935	1.195	375	5.364
Opdrachten	6.190	- 350	5.840	1.001	6.841	390	935	1.195	375	5.364
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	1.197	0	1.197	10	1.207	10	5	5	5	1.161
Bijdrage Nuffic	1.197	0	1.197	10	1.207	10	5	5	5	1.161
Bijdrage aan medeoverheden	1.545	0	1.545	- 176	1.369	33	18	17	17	1.732
Bijdragen aan medeoverheden	1.545	0	1.545	- 176	1.369	33	18	17	17	1.732
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	9.704	0	9.704	285	9.989	273	183	180	179	9.806
Nederlandse Taalunie	9.064	0	9.064	267	9.331	255	175	172	171	9.130
Europa College Brugge	35	0	35	1	36	1	0	0	0	35
Unesco	59	0	59	2	61	2	1	1	1	60
OESO CERI	101	0	101	3	104	3	1	1	1	102
Fulbright Center	422	0	422	11	433	11	6	6	6	427
EU-programma's en activiteiten	23	0	23	1	24	1	0	0	0	23
Overige bijdragen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofd- stukken	552	0	552	15	567	4	0	0	0	442
Vlaams-Nederlandshuis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	552	0	552	15	567	4	0	0	0	442
Ontvangsten	99	0	99	0	99	0	0	0	0	99

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 25 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	99,18%
Bestuurlijk gebonden	0,00%
Beleidsmatig gereserveerd	0,00%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,82%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 8 is in 2026 99,2 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen op artikel 8 stijgen met € 0,4 miljoen.

Uitgaven

De uitgaven op artikel 8 stijgen met € 0,4 miljoen. Tussen de instrumenten vinden er een aantal verschuivingen plaats.

Toelichting per instrument:

Opdrachten

Het budget voor opdrachten wordt per saldo met € 1,0 miljoen verhoogd.

Het betreft onder andere:

- Een verhoging van het budget voor Nuffic met € 0,7 miljoen in verband met een openstaande verplichting uit 2025;
- Een verhoging van het budget voor de Rijksdienst voor Caribisch Nederland met structureel € 0,3 miljoen. De kosten van de Rijksdienst voor Caribisch Nederland zijn sinds de oprichting in 2026 gestegen. Het gaat bijvoorbeeld om ondersteunende zaken als ICT, inkoop en huisvesting. Deze middelen zijn nodig om de continuïteit van de dienstverlening te garanderen;
- Verder wordt er incidenteel in de jaren 2026–2030 in totaal € 1,5 miljoen vrijgemaakt voor het EU-voorzitterschap in 2029. Dekking vindt plaats door een verlaging van het budget voor internationalisering funderend onderwijs.

Amendement Stoffer en Rooderkerk

De dekking van het amendement van het lid Stoffer en Rooderkerk (Kamerstukken II 2025/26, 36 800 VIII, nr. 77) van € 0,35 miljoen voor het Nationaal Onderwijsmuseum wordt voorlopig gedekt uit het niet-juridisch verplichte deel van het opdrachtenbudget van artikel 8. Mogelijk volgt er in de loop van 2026 een alternatieve invulling van de dekking.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

De subsidietaakstelling voor artikel 8 is ingevuld op het budget van de Nederlandse Taalunie. Het betreft een korting van € 0,01 miljoen vanaf 2027.

3.7 Beleidsartikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 26 Budgettaire gevolgen van beleid art. 9 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	1.288.651	0	1.288.651	- 1.005	1.287.646	38	- 1.963	- 1.963	- 1.963	443.468
Uitgaven	437.097	0	437.097	- 1.005	436.092	38	- 1.963	- 1.963	- 1.963	443.468
Bekostiging	272.408	0	272.408	- 241	272.167	0	- 1.089	- 1.089	- 1.089	291.440
Tekorten regio's	272.408	0	272.408	- 241	272.167	0	- 1.089	- 1.089	- 1.089	291.440
Subsidies (regelingen)	154.470	0	154.470	- 62	154.408	- 51	- 912	- 912	- 912	142.718
Lerarenbeurs	64.427	0	64.427	0	64.427	0	- 2.000	- 2.000	- 2.000	60.928
Zij-instroom	81.547	0	81.547	- 57	81.490	- 50	0	0	0	72.995
Overige subsidies	8.496	0	8.496	- 5	8.491	- 1	1.088	1.088	1.088	8.795
Opdrachten	5.390	0	5.390	- 802	4.588	0	0	0	0	4.547
Opdrachten	5.390	0	5.390	- 802	4.588	0	0	0	0	4.547
Bidragte aan agentschappen	4.829	0	4.829	100	4.929	89	38	38	38	4.763
Dienst Uitvoering Onderwijs	4.829	0	4.829	100	4.929	89	38	38	38	4.763
Ontvangsten	7.000	0	7.000	0	7.000	0	0	0	0	7.000

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 27 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	94,00%
Bestuurlijk gebonden	1,50%
Beleidsmatig gereserveerd	4,50%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 9 is in 2026 94,0 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Er is geen loon- en prijsbijstelling uitgekeerd op artikel 9.

Invulling subsidietaakstelling coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is een Rijksbrede taakstelling op subsidies aangekondigd. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de invulling subsidietaakstelling. Voor artikel 9 van de OCW-begroting leidt dit tot een verlaging van het subsidiebudget voor de lerarenbeurs met € 2 miljoen vanaf 2028. Op basis van de voorgaande jaren wordt verwacht dat alle aanvragen nog steeds kunnen worden toegekend.

3.8 Beleidsartikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 28 Budgettaire gevolgen van beleid art. 11 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	4.612.395	0	4.612.395	895.343	5.507.738	- 1.027.489	- 23.587	- 96.972	- 89.908	5.297.754
Uitgaven	4.612.395	0	4.612.395	895.343	5.507.738	- 1.027.489	- 23.587	- 96.972	- 89.908	5.297.754
Inkomensoverdracht	1.872.389	0	1.872.389	1.110.004	2.982.393	- 869.678	93.795	47.364	62.801	3.641.486
Basisbeurs gift (R)	640.706	0	640.706	49.780	690.486	41.169	43.148	369	14.429	1.287.320
Aanvullende beurs gift (R)	895.536	0	895.536	3.386	898.922	- 2.207	- 16.300	2.512	- 4.354	1.063.509
Reisvoorziening gift (R)	34.182	0	34.182	1.035.293	1.069.475	- 988.850	16.697	12.043	9.718	1.041.113
Studievoorschotvouchers (R)	26.969	0	26.969	- 1.214	25.755	- 252	38	0	0	0
Caribisch Nederland gift (R)	2.332	0	2.332	- 782	1.550	- 165	- 454	- 454	- 454	2.747
Tegemoetkoming (R)	81.915	0	81.915	5.471	87.386	74.836	- 6.484	- 2.512	- 221	1.856
Overige uitgaven (R)	190.749	0	190.749	18.070	208.819	5.791	57.150	35.406	43.683	244.941
Leningen	2.481.068	0	2.481.068	- 227.241	2.253.827	- 172.661	- 156.746	- 161.428	- 178.969	1.414.954
Basisbeurs Prestatiebeurs (NR)	774.936	0	774.936	- 40.645	734.291	- 21.736	- 24.551	17.569	3.646	83.476
Aanvullende beurs Prestatiebeurs (NR)	239.349	0	239.349	- 67.661	171.688	- 45.223	- 32.726	- 52.918	- 45.706	8.833
Reisvoorziening (NR)	21.496	0	21.496	- 63.403	- 41.907	- 44.377	- 28.354	- 23.949	- 21.412	50.223
Caribisch Nederland prestatiebeurs (NR)	262	0	262	- 26	236	- 26	- 26	- 26	- 26	236
Rentedragende lening (NR)	1.242.163	0	1.242.163	- 43.314	1.198.849	- 48.719	- 57.894	- 88.082	- 100.564	1.094.875
Collegegeldkrediet (NR)	154.197	0	154.197	- 7.762	146.435	- 7.516	- 7.335	- 7.224	- 7.226	137.627
Levenlanglenkrediet (NR)	18.609	0	18.609	- 1.275	17.334	- 1.275	- 1.275	- 1.276	- 1.275	17.333
Caribisch Nederland leningen (NR)	408	0	408	162	570	162	162	162	162	570
Overige uitgaven (NR)	29.648	0	29.648	- 3.317	26.331	- 3.951	- 4.747	- 5.684	- 6.568	21.781
Bidrage aan agentschappen	258.938	0	258.938	12.580	271.518	14.850	39.364	17.092	26.260	241.314
Dienst Uitvoering Onderwijs	258.938	0	258.938	12.580	271.518	14.850	39.364	17.092	26.260	241.314
Ontvangsten	2.005.885	0	2.005.885	29.721	2.035.606	42.744	40.399	72.713	119.219	2.387.738
Ontvangen rente (R)	231.888	0	231.888	31.931	263.819	- 16.858	43.862	72.139	116.767	524.910
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	847	0	847	42	889	42	42	42	42	889
Overige ontvangsten (R)	21.965	0	21.965	870	22.835	902	931	956	978	22.596
Terugontvangen lening (NR)	1.751.096	0	1.751.096	- 3.075	1.748.021	58.705	- 4.389	- 377	1.479	1.839.301
Ontvangsten Caribisch Nederland (NR)	89	0	89	- 47	42	- 47	- 47	- 47	- 47	42

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 29 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	100,00%
Bestuurlijk gebonden	0,00%
Beleidsmatig gereserveerd	0,00%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 11 is in 2026 100,0 procent juridisch verplicht.

Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Algemene toelichting:

Zowel voor de uitgaven als de ontvangsten wordt een onderscheid gemaakt tussen relevant en niet-relevant. Relevant betekent: relevant voor het uitgavenplafond. Uitgangspunt in de begrotingsregels is dat uitgaven die relevant zijn voor het EMU-saldo ook relevant zijn voor het uitgavenplafond. Zoals opgenomen in ontwerpbegroting 2023 is de behandeling van prestatiebeurzen voor het EMU-saldo veranderd door gewijzigde inzichten van Eurostat en daarmee het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De relevante uitgaven in deze begroting worden hoofdzakelijk gevormd door studiefinanciering die meteen als gift wordt toegekend en uitgekeerde prestatiebeurs die wordt omgezet in een gift. In deze begroting van het Ministerie van OCW worden de prestatiebeursuitgaven als niet-relevant behandeld (zolang die nog niet zijn omgezet in een gift); in de weergave van het EMU-saldo worden zij wel als relevant weergegeven, middels een correctie op het EMU-saldo. Overige niet-relevante uitgaven zijn de rentedragende leningen. Deze uitgaven zijn niet-relevant voor het uitgavenplafond, maar worden wel meegerekend in de EMU-schuld.

De relevante ontvangsten worden vooral gevormd door de ontvangen rente op leningen. De niet-relevante ontvangsten betreffen hoofdzakelijk aflossingen op de hoofdsom van de rentedragende leningen.

Uitgaven

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling op de studiefinancieringsraming beschreven. De totale uitgaven op artikel 11 worden met € 895,3 miljoen naar boven bijgesteld. Het betreft een bijstelling van de inkomensoverdrachten naar boven van € 1.110,0 miljoen, een bijstelling omlaag van de leningen met

€ 227,2 miljoen en een bijstelling omhoog van het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) met € 12,6 miljoen. De loon- en prijsbijstelling voor dit artikel is structureel toegekend. Hieronder wordt per instrument toegelicht hoe de bijstellingen tot stand zijn gekomen.

Inkomensoverdrachten

De inkomensoverdrachten worden met € 1.110,00 miljoen verhoogd. Dit bestaat uit de volgende elementen:

- De uitgaven aan de basisbeurs worden per saldo met € 49,8 miljoen verhoogd:
 - dit betreft een bijstelling omhoog van € 53,7 miljoen op de omzettingen. Het grootste deel van de omzettingen vindt in januari plaats. Voor 2026 zijn deze uitgaven dus al grotendeels bekend. Voornamelijk in het hoger beroepsonderwijs (hbo) zijn de omzettingen van de nieuwe basisbeurs hoger dan geraamd. Dit komt omdat er meer gediplomeerde uitstroom is en omdat studenten uit recente cohorten sneller studeren. Daarnaast studeren er nu ook meer studenten af, omdat de studenten die tijdens de coronaperiode zijn begonnen met hun studie – en daardoor vaker vertraging hebben opgelopen – nu aan het afstuderen zijn;
 - daarnaast zijn de uitgaven aan basisbeurs die direct als gift uitgekeerd worden € 3,9 miljoen lager. Dit komt door lagere aantallen studenten in de beroepsopleidende leerweg in 2026.
- De relevante uitgaven aan de aanvullende beurs worden per saldo met € 3,4 miljoen verhoogd:
 - de omzettingen zijn met € 24,7 miljoen omhoog bijgesteld. Vooral in het hbo zijn de omzettingen hoger dan geraamd, vanwege de redenen die genoemd zijn bij de mutatie van de basisbeurs;
 - de uitgaven aan de aanvullende beurs die direct als gift worden uitgekeerd zijn omlaag bijgesteld met € 21,3 miljoen. Dit komt door een kleine neerwaartse bijstelling vanwege lagere aantallen studenten. Daarnaast is de verwachting dat het niet-gebruik van de aanvullende beurs niet verder afneemt in 2026. Dit is iets wat vorig jaar wel werd verwacht, waardoor dit een meevaller oplevert.
- De reisvoorziening wordt per saldo met € 1.035,3 miljoen verhoogd. Hier liggen de volgende verklaringen aan ten grondslag:
 - het budget kosten ov-contract is met € 975,5 miljoen verhoogd. Dit komt voornamelijk door een kasschuif van € 1,0 miljard op het budget van de reisvoorziening voor de openbaarvervoersbedrijven van 2027 naar 2026. Deze kasschuif komt tot stand op verzoek van de vervoerders en is gehonoreerd omdat deze inpasbaar is in het rijksbrede beeld. Daarnaast is het budget verlaagd vanwege lagere aantallen studenten vanaf 2026;
 - de reisvoorziening direct gift is met € 1,0 miljoen omlaag bijgesteld. Dit is het gevolg van realisatiegegevens;
 - de omzettingen van prestatiebeurs in gift zijn per saldo met € 36,4 miljoen omhoog bijgesteld. Dit komt door dezelfde redenen als beschreven onder de mutatie van de basisbeurs;
 - de bijdrage studerende aan ov is met € 24,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit betreft een tegenboeking waarmee voorkomen wordt dat de waarde van de ov-kaart dubbel geboekt wordt (enerzijds door toekenning aan de student, anderzijds door de betaling aan de ov-bedrijven). Doordat het een tegenboeking betreft, betekent deze positieve mutatie dus eigenlijk een lager bedrag aan toekenningen. Dit wordt veroorzaakt door de lagere aantallen studenten.
- De bijstelling op de studievoorschotvouchers en de tegemoetkoming is als volgt:
 - op basis van realisatiegegevens over 2025 worden de uitgaven op de studievoorschotvouchers met € 1,2 miljoen naar beneden bijgesteld;
 - de uitgaven op de tegemoetkoming worden met € 5,5 miljoen naar boven bijgesteld. Wanneer een student een wo-bachelor diploma

behaalt, wordt er direct een tegemoetkoming uitgekeerd. Op basis van realisatiegegevens over 2025 blijkt dat studenten die recht hebben op een tegemoetkoming langer over hun studie doen dan eerder geraamd. Hierdoor schuiven uitgaven op van 2025 naar 2026.

- De relevante uitgaven Caribisch Nederland worden met € 0,8 miljoen verlaagd, als gevolg van een lagere realisatie.
- De relevante overige uitgaven worden per saldo met € 18,1 miljoen verhoogd:
 - het budget wordt met € 11,3 miljoen verhoogd voor middelen ten behoeve van de kwijtschelding van studieschulden van toeslagen-geduppeerden. In 2025 is hierop minder uitgegeven dan verwacht maar naar verwachting zullen deze middelen in 2026 nodig zijn;
 - het budget wordt met € 7,0 miljoen verhoogd ten behoeve van het terugdraaien van alle besluiten naar aanleiding van de controles op de uitwonendenbeurs, in het kader van de herstelopgave. Tevens zijn middelen gereserveerd voor de afhandeling van schade als gevolg van indirecte discriminatie bij de controles op de uitwonendenbeurs. De Tweede Kamer zal op korte termijn via een brief worden geïnformeerd over de vormgeving deze schadeafhandeling;
 - als laatste worden de overige uitgaven per saldo met € 0,2 miljoen naar beneden bijgesteld, als gevolg van realisatiegegevens.

Leningen

De niet-relevante uitgaven worden per saldo met € 227,2 miljoen verlaagd. Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- De niet-relevante uitgaven aan de basisbeurs worden met € 40,6 miljoen omlaag bijgesteld;
 - dit betreft allereerst de toekenningen prestatiebeurs. Deze worden opwaarts bijgesteld met € 22,1 miljoen. Dit komt enerzijds door een neerwaartse bijstelling van € 22,1 miljoen vanwege minder uitwonende beurzen. Anderzijds is er voor € 44,2 miljoen aan prijsbijstelling verwerkt;
 - de tegenboeking van de omzettingen van prestatiebeurs in gift zorgt voor een neerwaartse bijstelling van € 53,7 miljoen;
 - de tegenboeking voor de omzetting naar lening zorgt voor neerwaartse bijstelling van € 9,0 miljoen.
- De niet-relevante uitgaven aan de aanvullende beurs zijn met € 67,7 miljoen naar beneden bijgesteld:
 - dit betreft een neerwaartse bijstelling van € 27,8 miljoen op de toekenningen prestatiebeurs. Dit komt enerzijds door een neerwaartse bijstelling van € 55,6 miljoen voornamelijk als gevolg van een lagere fractie gebruikers, lagere prijzen en lagere aantallen studenten. Anderzijds is er voor € 27,8 miljoen aan prijsbijstelling verwerkt;
 - daarnaast zijn de omzettingen van prestatiebeurs naar gift, die hier tegen geboekt worden, met € 24,7 miljoen omlaag bijgesteld;
 - de tegenboeking voor de omzettingen naar lening zorgt voor een neerwaartse bijstelling van € 15,2 miljoen.
- De niet-relevante uitgaven ov worden met € 63,4 miljoen naar beneden bijgesteld:
 - dit betreft voornamelijk lagere toekenningen prestatiebeurs van € 22,0 miljoen als gevolg van de lagere prijs van het ov;
 - de omzettingen naar gift, die hier tegen geboekt worden, zijn met € 36,4 miljoen neerwaarts bijgesteld;
 - als laatste is de tegenboeking voor de omzettingen naar lening € 5,0 miljoen lager dan geraamd.

- De uitgaven op de post rentedragende lening (niet-relevant) zijn per saldo neerwaarts bijgesteld met € 43,3 miljoen:
 - steeds minder studenten lenen. Naast de herinvoering van de basisbeurs in het hbo en wo houdt ook de rente, die niet langer 0,0% is, hier waarschijnlijk mee verband. Dit zorgt voor een bijstelling naar beneden van € 120,8 miljoen. Daarnaast is er een bijstelling als gevolg van lagere aantallen studenten (neerwaartse bijstelling van € 4,0 miljoen). Tot slot is er voor € 40,8 miljoen aan prijsbijstelling voor 2026 toegekend;
 - op deze de post vindt daarnaast de tegenboeking op de prestatiebeurs omzettingen naar lening plaats. Dit is een bijstelling naar boven van € 29,2 miljoen;
 - op deze post vindt een tegenboeking plaats van de kwijtschelding op rentedragende lening. Deze tegenboeking is € 11,5 miljoen opwaarts bijgesteld.
- De uitgaven aan het collegegeldkrediet zijn verlaagd met € 7,8 miljoen. Dit komt, evenals bij de rentedragende lening, grotendeels door de daling in het percentage studenten dat naar verwachting gebruik gaat maken van het krediet (neerwaartse bijstelling van € 11,3 miljoen). Tevens is voor € 3,5 miljoen aan prijscompensatie voor 2026 toegekend.
- Het budget voor het levenlanglerenkrediet wordt met € 1,3 miljoen naar beneden bijgesteld op basis van realisatiegegevens. Er wordt minder gebruik gemaakt van het krediet dan verwacht (neerwaartse bijstelling van € 1,7 miljoen). Daarnaast is er voor € 0,4 miljoen aan prijscompensatie voor 2026 toegekend.
- De niet-relevante overige uitgaven zijn met € 3,3 miljoen omlaag bijgesteld op basis van realisatiegegevens.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt per saldo met € 12,6 miljoen verhoogd. De bijstelling wordt voor € 2,0 miljoen veroorzaakt door de doorverdeling van de prijsbijstelling tranche 2026. Daarnaast wordt het budget in 2026 met € 9,7 miljoen verhoogd voor de uitvoeringskosten voor de opvolging van de Controle Uitwonenden Beurs. Door meer- en minderwerk op verschillende onderdelen binnen de uitvoering van studiefinanciering is er nog een bijstelling van € 0,9 miljoen.

Ontvangsten

De ontvangsten worden met € 29,7 miljoen opwaarts bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van de relevante ontvangsten van € 32,8 miljoen en een daling van de niet-relevante ontvangsten met € 3,1 miljoen:

- De relevante ontvangsten worden omhoog bijgesteld met € 32,8 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door:
 - Renteontvangsten: deze post is met € 31,9 miljoen verhoogd in 2026. Op basis van realisatiecijfers blijkt dat de renteontvangsten sneller groeien dan gedacht;
 - Overige ontvangsten: deze post is met € 0,9 miljoen verhoogd op basis van realisatiegegevens;
- De niet-relevante ontvangsten worden grotendeels gevormd door de terugontvangen leningen en worden omhoog bijgesteld met € 3,1 miljoen. Deze bijstelling wordt grotendeels door de volgende ontwikkelingen veroorzaakt.
 - er zijn steeds meer debiteuren die onder SF 35 vallen. Deze debiteuren hebben lagere termijnbedragen in vergelijking met debiteuren onder SF 15, omdat zij langer over hun aflossing mogen

- doen. Hierdoor zijn de termijnontvangsten met € 62,8 miljoen neerwaarts bijgesteld;
- in 2025 hebben debiteuren meer versneld afgelost dan geraamd. Om die reden zijn de extra ontvangsten ook in 2026 met € 75,7 miljoen opwaarts bijgesteld;
 - voor leenstelselstudenten met een studieschuld wordt de tegemoetkoming in mindering gebracht op de openstaande studieschulden. Deze verlaging van de studieschulden wordt op dit begrotingsartikel zichtbaar als een niet-relevante ontvangst. Op basis van realisatiegegevens is de tegenboeking van de tegemoetkoming neerwaarts bijgesteld met € 17,7 miljoen;
 - op basis van realisatie gegevens zijn de niet-relevante overige ontvangsten met € 1,7 miljoen opwaarts bijgesteld.

3.9 Beleidsartikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 30 Budgettaire gevolgen van beleid art. 12 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	74.660	0	74.660	1.535	76.195	1.158	462	- 174	- 408	71.896
Uitgaven	74.660	0	74.660	1.535	76.195	1.158	462	- 174	- 408	71.896
Inkomensoverdracht	70.849	0	70.849	1.512	72.361	1.138	442	- 194	- 428	68.026
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.252	0	3.252	516	3.768	516	516	516	516	3.768
Tegemoetkoming deeltijd (R)	2.848	0	2.848	159	3.007	159	159	159	159	3.007
Tegemoetkoming vavo voltijd (R)	5.123	0	5.123	116	5.239	203	186	158	128	4.959
Tegemoetkoming vo voltijd (R)	56.376	0	56.376	728	57.104	286	- 375	- 976	- 1.177	53.006
Tegemoetkoming vso voltijd (R)	3.250	0	3.250	- 7	3.243	- 26	- 44	- 51	- 54	3.286
Leningen	21	0	21	- 11	10	- 11	- 11	- 11	- 11	10
Omboeking van kort- naar langlopende vorderingen (NR)	21	0	21	- 11	10	- 11	- 11	- 11	- 11	10
Bijdrage aan agentschappen	3.790	0	3.790	34	3.824	31	31	31	31	3.860
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.790	0	3.790	34	3.824	31	31	31	31	3.860
Ontvangsten	1.905	0	1.905	91	1.996	77	59	41	33	1.875
Tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo (R)	291	0	291	- 54	237	- 54	- 54	- 54	- 54	237
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	1.614	0	1.614	145	1.759	131	113	95	87	1.638

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 31 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	100,00%
Bestuurlijk gebonden	0,00%
Beleidsmatig gereserveerd	0,00%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 12 is in 2026 100,0 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Uitgaven

De uitgaven aan de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) worden per saldo met circa € 1,5 miljoen verhoogd. Dit betreft voornamelijk een opwaartse bijstelling van € 1,5 miljoen op de inkomensoverdrachten. De loon- en prijsbijstelling is volledig toegekend. Hieronder zal per instrument worden toegelicht wat de oorzaken van de bijstellingen zijn.

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

De raming wordt per saldo met € 1,5 miljoen verhoogd. De loon- en prijsbijstelling zorgt voor een opwaartse bijstelling van € 2,3 miljoen. Daarnaast is er een neerwaartse bijstelling van € 0,8 miljoen, voornamelijk door een lagere realisatie en een lager aantal gebruikers van de regelingen.

3.10 Beleidsartikel 13. Lesgeld
Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 30 Budgettaire gevolgen van beleid art. 12 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	21.454	0	21.454	190	21.644	177	174	173	175	21.675
Uitgaven	21.454	0	21.454	190	21.644	177	174	173	175	21.675
Bijdrage aan agentschappen	21.454	0	21.454	190	21.644	177	174	173	175	21.675
Dienst Uitvoering Onderwijs	21.454	0	21.454	190	21.644	177	174	173	175	21.675
Ontvangsten	267.416	0	267.416	- 8.858	258.558	- 7.223	- 10.580	- 14.546	- 17.396	328.339

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 33 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	100,00%
Bestuurlijk gebonden	0,00%
Beleidsmatig gereserveerd	0,00%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 13 is in 2026 100,0 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Uitgaven

De loon- en prijsbijstelling is volledig toegekend.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 8,9 miljoen verlaagd. De tegenvaller komt vooral door een dalend aantal studenten en doordat studenten het lesgeld minder vaak volgens de regels betalen.

3.11 Beleidsartikel 14. Cultuur
Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 34 Budgettaire gevolgen van beleid art. 14 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	719.045	0	719.045	38.592	757.637	70.906	77.446	71.902	72.336	1.472.154
Uitgaven	1.418.028	0	1.418.028	36.843	1.454.871	70.863	76.986	71.902	72.336	1.472.154
Bekostiging	1.197.077	1.000	1.198.077	37.558	1.235.635	35.830	38.268	39.834	41.316	1.306.341
Culturele basisinfrastructuur vierjaar- lijkse instellingen	279.895	0	279.895	9.895	289.790	10.250	9.265	9.108	9.102	288.149
Culturele basisinfrastructuur vierjaar- lijkse fondsen	338.938	0	338.938	13.103	352.041	12.378	11.209	12.116	13.389	346.334
Museale instellingen met een wettelijke taak	283.982	1.000	284.982	8.138	293.120	8.149	8.149	8.124	8.085	289.223
Sleiseltaken openbare bibliotheekvoor- zieningen	36.493	0	36.493	638	37.131	2.792	2.220	2.178	2.159	98.055
Digitale openbare bibliotheek	19.816	0	19.816	618	20.434	-3.544	-3.698	-2.704	-2.705	17.083
Bibliotheekvoorziening leesgehandicap- ten	14.728	0	14.728	460	15.188	460	345	341	340	15.047
Monumentenzorg	177.328	0	177.328	1.736	179.064	3.750	884	836	1.134	176.351
Archieven incl. Regionale Historische Centra	45.897	0	45.897	2.970	48.867	343	8.642	8.694	8.671	47.118
Cultuureducatie (via primair onderwijs)	0	0	0	0	0	1.252	1.252	1.141	1.141	28.981
Subsidies (regelingen)	116.139	- 1.000	115.139	- 2.716	112.423	22.627	33.257	25.795	26.578	71.727
Verbreiden inzet cultuur	11.202	0	11.202	- 1.043	10.159	- 329	- 586	425	425	13.315
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	10.058	0	10.058	78	10.136	110	59	108	108	6.036
Programma leesbevordering	34.958	0	34.958	- 3.717	31.241	19.372	30.230	25.229	25.228	32.144
Creatieve Industrie	3.168	0	3.168	- 496	2.672	- 109	215	242	22	2.011
Specifiek cultuurbeleid	21.100	- 1.000	20.100	742	20.842	3.037	3.139	- 267	912	16.254
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	3.402	0	3.402	1.375	4.777	747	200	58	58	1.792
NGF CIIC	32.251	0	32.251	345	32.596	- 201	0	0	- 175	175
Opdrachten	40.057	0	40.057	- 1.915	38.142	- 175	- 210	260	- 968	28.766
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.054	0	2.054	54	2.108	76	68	68	68	2.121
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	20.050	0	20.050	- 1.210	18.840	1.263	1.480	1.938	510	16.130
NGF Opdrachten	4.324	0	4.324	78	4.402	0	0	0	0	0
Overige opdrachten	13.629	0	13.629	- 837	12.792	- 1.514	- 1.758	- 1.746	- 1.546	10.515
Bijdrage aan agentschappen	61.086	0	61.086	3.680	64.766	12.386	5.496	5.824	5.242	60.053
Nationaal Archief	61.086	0	61.086	3.680	64.766	12.386	5.496	5.824	5.242	60.053
Bijdragen aan medeoverheden	1.642	0	1.642	161	1.803	120	108	122	101	3.174
Bijdrage aan (inter)nationale organisa- ties	2.027	0	2.027	75	2.102	75	67	67	67	2.093
Ontvangsten	11.274	0	11.274	11.625	22.899	0	0	0	0	11.274

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hierna worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 35 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	99,59%
Bestuurlijk gebonden	0,01%
Beleidsmatig gereserveerd	0,40%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 14 is in 2026 99,6 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 38,6 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 36,8 miljoen verhoogd. Aan het begrotingsartikel Cultuur wordt de loonbijstelling volledig, maar de prijsbijstelling slechts voor een beperkt deel structureel toegevoegd. Uitzondering hierop zijn de budgetten van het Nationaal Archief (NA), de RCE en de erfgoedwet instellingen met een wettelijke taak, waarvoor de loon- en prijsbijstelling volledig wordt toegevoegd.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor de bekostiging wordt per saldo met € 37,6 miljoen verhoogd. Dit saldo bestaat grotendeels uit de loon- en prijsbijstelling.

Voor de implementatie van de nieuwe Archiefwet bij het Nationaal Archief (NA) is het budget verhoogd (in 2026 € 3,8 miljoen, in 2027 en 2028 € 8,3 miljoen en daarna structureel jaarlijks € 7,3 miljoen). Dit is nodig door aanvullende eisen die zijn voortgekomen uit de wetsbehandeling in de Tweede Kamer en door de nadere invulling van de onderliggende regelgeving. Uit een uitvoerige gezamenlijke taakanalyse van het NA en OCW, is gebleken dat het NA als archiefhouder extra middelen nodig heeft, onder andere door de verkorting van de overbrengingstermijn. Daarnaast zijn extra middelen nodig voor diploma-onderwijs Archivistiek. In 2026 wordt dit incidenteel gedekt uit de loon- en prijsbijstelling. Daarnaast worden, binnen het financiële instrument Bekostiging, budgetten verlaagd voor de (digitale) stelseltaken op basis van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB) van de Koninklijke Bibliotheek (€ 4,2 miljoen in 2027 en 2028 en € 3,2 miljoen vanaf 2029) en voor de Woonhuisregeling, onderdeel van de monumentenzorg (€ 4,2 miljoen vanaf 2027).

In het kader van het amendement van het lid Ceder c.s. (Kamerstukken II 2025/26, 36 800 VIII, nr. 38) wordt het budget museale instellingen met een wettelijke taak met € 1,0 miljoen verhoogd en het budget Specifiek cultuurbeleid met € 1,0 miljoen verlaagd om het Joods Cultureel Kwartier aanvullend te ondersteunen met een eenmalige financiële impuls.

Subsidies

De subsidietaakstelling is verwerkt op het budget voor Specifiek cultuurbeleid, dat bestemd is voor diverse tijdelijke projectsubsidies. Omdat deze nog niet allemaal concreet waren ingevuld, hoeft niet gekort te worden op reeds verleende subsidies. Door de subsidietaakstelling blijft weinig ruimte over voor beleidsinitiatieven. Daarnaast zijn er conform de «Kamerbrief over duurzame verankering van de Bibliotheek op School» ten behoeve van bibliotheken middelen toegevoegd aan het budget voor leesbevordering (€ 19,0 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel € 25,0 miljoen per jaar).

Bijdrage aan agentschappen

Zie de toelichting bij het instrument Bekostiging over de ophoging van het budget voor het NA.

Ontvangsten

Door een technische fout werd een in 2025 geraamde ontvangst op de Subsidieregeling instandhouding monumenten in dat jaar niet gerealiseerd. Dit wordt in 2026 rechtgezet, waardoor er een meevaller op de ontvangsten van € 10,8 miljoen in 2026 ontstaat.

3.12 Beleidsartikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 36 Budgettaire gevolgen van beleid art. 15 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	1.147.673	0	1.147.673	28.916	1.176.589	24.072	23.539	23.992	24.485	1.237.080
Uitgaven	1.306.616	0	1.306.616	28.916	1.335.532	24.072	23.539	23.992	24.485	1.237.080
Bekostiging	1.259.719	0	1.259.719	24.954	1.284.673	19.903	20.645	21.196	21.761	1.210.522
Landelijke publieke omroep	982.816	0	982.816	18.839	1.001.655	15.303	15.402	15.729	16.163	886.035
Regionale omroep	197.304	0	197.304	6.098	203.402	4.543	4.540	4.557	4.660	211.950
Stichting Omroep Muziek	21.537	0	21.537	489	22.026	489	489	489	489	22.026
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	31.756	0	31.756	1.036	32.792	706	702	702	702	31.038
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	3.251	0	3.251	81	3.332	- 397	- 168	25	26	2.931
Coproductiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)	5.866	0	5.866	133	5.999	133	133	133	133	5.999
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.944	0	1.944	855	2.799	655	655	655	655	2.599
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	2.007	0	2.007	46	2.053	46	46	46	46	2.053
Dotatie/onttrekking Algemene Mediare-serve	12.869	0	12.869	- 2.631	10.238	- 1.583	- 1.575	- 1.561	- 1.533	26.543
Lokale journalistiek	0	0	0	0	0	0	413	413	412	18.971
Overige bekostiging media	369	0	369	8	377	8	8	8	8	377
Subsidies (regelingen)	35.297	0	35.297	1.295	36.592	807	32	35	- 6	13.271
Onderzoeksjournalistiek	15.246	0	15.246	559	15.805	338	233	235	194	12.851
Lokale journalistiek	19.340	0	19.340	710	20.050	667	0	0	0	0
Overige Subsidies	711	0	711	26	737	- 198	- 201	- 200	- 200	420
Opdrachten	548	0	548	126	674	20	18	18	18	566
Opdrachten	548	0	548	126	674	20	18	18	18	566
Bidragte aan ZBO's/RWT's	10.966	0	10.966	2.538	13.504	3.339	2.841	2.740	2.709	12.633
Commissariaat voor de Media	10.966	0	10.966	2.538	13.504	3.339	2.841	2.740	2.709	12.633
Bidragte aan (inter)nationale organisa-ties	86	0	86	3	89	3	3	3	3	88
European Audiovisual Observatory	86	0	86	3	89	3	3	3	3	88
Ontvangsten	165.500	0	165.500	700	166.200	0	0	0	0	165.500
Reclame ontvangsten	165.500	0	165.500	700	166.200	0	0	0	0	165.500

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 37 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	98,72%
Bestuurlijk gebonden	0,00%
Beleidsmatig gereserveerd	1,23%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,05%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 15 is in 2026 98,7 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 28,9 miljoen verhoogd. Deze verhoging wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties (€ 28,9 miljoen). Daarnaast wordt de verplichtingenstand aangesloten op de voorgenomen uitgaven uit de mediabegrotingsbrief.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 28,9 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor bekostiging wordt per saldo met € 25,0 miljoen verhoogd.

De verhoging wordt onder andere veroorzaakt door:

- toevoeging van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 (€ 25,0 miljoen);
- een verhoging van de dotatie aan de Algemene Mediareserve (AMr) als gevolg van de geactualiseerde raming van de reclameopbrengsten voor 2026 in de mediabegrotingsbrief 2026 (€ 0,7 miljoen);
- een overboeking van het instrument bekostiging van de post dotatie/ onttrekking AMr naar het Commissariaat voor de Media (CvdM) in verband met de financiering van de uitbreiding van de (wettelijke) taken van het CvdM (– € 1,0 miljoen).

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 1,3 miljoen verhoogd als gevolg van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026. De subsidietaakstelling is deels structureel in mindering gebracht op het budget voor overige subsidies (– € 0,2 miljoen) dat bestemd is voor diverse tijdelijke projectsubsidies. Hierdoor blijft door de subsidietaakstelling weinig ruimte over voor beleidsinitiatieven. Het overige deel is in mindering gebracht op het beschikbare budget voor onderzoeksjournalistiek

(– € 0,2 miljoen). Deze verlaging wordt door de loon- en prijsbijstelling opgevangen.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Het budget voor bijdragen aan ZBO's/RWT's wordt per saldo met € 2,5 miljoen verhoogd. De verhoging wordt onder andere veroorzaakt door: – toevoeging van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 (€ 0,3 miljoen);

- Kasschuif WaU-middelen van het CvdM naar latere jaren (– € 0,3 miljoen) als onderdeel van de OCW-brede herijking van de kasritmes voor de WaU-middelen tot en met 2031.
- een overboeking van het instrument bekostiging van de post dotatie/onttrekking AMr naar het CvdM in verband met de financiering van de uitbreiding van de (wettelijke) taken van het CvdM (€ 1,0 miljoen);
- de uitvoering van de taken die volgen uit de Europese verordening inzake transparantie en gerichte politieke reclame wordt belegd bij het CvdM. De middelen (structureel € 1,6 miljoen per jaar) hiervoor zijn overgeboekt van de begroting van het Ministerie van BZK naar de OCW-begroting, zodat het Ministerie van OCW kan zorgdragen voor de bekostiging aan het CvdM.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 0,7 miljoen verlaagd. Hiermee wordt de raming aangepast aan de raming van de reclameopbrengsten in de mediabegrotingsbrief 2026.

Dotatie Algemene Mediareserve (AMr)

Aan de AMr wordt op basis van de huidige ramingen eind 2026 € 10,2 miljoen toegevoegd.

Tabel 38 Raming ontwikkeling liquiditeit AMr (bedragen x € 1.000)

Saldo AMr per 01-01-2026	247.264
Directe mutaties AMr	–
Mutaties AMr via begroting	10.238
Verwacht saldo AMr per 31-12-2026	257.502

3.13 Beleidsartikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 39 Budgettaire gevolgen van beleid art. 16 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	1.778.176	0	1.778.176	70.881	1.849.057	73.749	81.255	96.937	94.530	1.681.867
Uitgaven	1.779.385	0	1.779.385	70.881	1.850.266	73.749	81.255	96.937	94.530	1.682.692
Bekostiging	1.460.382	0	1.460.382	62.777	1.523.159	71.362	68.269	85.076	84.387	1.452.162
NWO	659.820	0	659.820	33.946	693.766	48.021	47.333	65.206	78.719	647.972
KNAW	115.152	0	115.152	5.135	120.287	4.113	3.821	3.722	3.631	118.062
KB	70.454	0	70.454	2.530	72.984	2.447	2.168	2.216	2.233	71.971
NWO Talentontwikkeling	165.885	0	165.885	4.624	170.509	4.624	4.624	4.624	- 3.496	170.509
NWO TTW	8.000	0	8.000	223	8.223	223	223	223	223	8.223
NWO Grootchalige Researchinfrastruc- tuur	55.380	0	55.380	1.544	56.924	1.544	1.544	1.544	1.251	56.924
NWO Praktijkgericht Onderzoek	62.990	0	62.990	2.662	65.652	2.262	2.027	2.026	2.024	65.238
Nationaal Regieorgaan Onderwijsonder- zoek (NRO)	31.611	0	31.611	2.514	34.125	716	526	378	363	16.998
Poolonderzoek	3.147	0	3.147	89	3.236	42	42	42	42	1.542
Caribisch Nederland	2.500	0	2.500	70	2.570	70	70	70	70	2.570
NWO NWA	131.970	0	131.970	3.679	135.649	1.539	700	- 140	- 5.836	133.624
NWO Fonds onderzoek en wetenschap	137.047	0	137.047	5.171	142.218	5.171	4.662	4.639	4.637	141.589
NWO Praktijk onderzoek en wetenschap	16.426	0	16.426	590	17.016	590	529	526	526	16.940
Subsidies (regelingen)	173.645	0	173.645	7.322	180.967	4.081	3.267	2.917	6.587	73.208
VSC	321	0	321	11	332	4	3	- 313	- 313	9
Naturalis Biodiversity Center	13.796	0	13.796	484	14.280	268	170	92	92	10.737
BPRC	13.056	0	13.056	457	13.513	185	123	121	120	13.223
NEMO										
Science Museum	4.231	0	4.231	148	4.379	59	39	39	38	4.285
STT	277	0	277	9	286	3	2	- 271	- 271	7
Stichting AAP	1.299	0	1.299	45	1.344	18	12	12	12	1.316
Nationale Coördinatie	7.027	0	7.027	1.598	8.625	209	81	69	86	3.574
Subsidie Fonds onderzoek en weten- schap	84.429	0	84.429	2.955	87.384	2.923	2.518	2.502	6.474	1.173
Delta Climate Center	10.581	0	10.581	371	10.952	403	313	276	343	2.007
Netherlands Academy of Engineering	544	0	544	20	564	9	6	6	6	16
Biotech Booster	22.885	0	22.885	125	23.010	0	0	384	0	36.861
Big Chemistry	15.199	0	15.199	1.099	16.298	0	0	0	0	0
Oprachten	8.148	0	8.148	- 3.152	4.996	- 4.436	- 3.487	- 1.350	- 1.322	7.084
Oprachten	5.240	0	5.240	- 2.200	3.040	- 4.234	- 3.234	- 1.100	- 1.080	2.965
Oprachten Fonds onderzoek en wetenschap	2.908	0	2.908	- 952	1.956	- 202	- 253	- 250	- 242	4.119
Bidrage aan agentschappen	8.785	0	8.785	- 2.860	5.925	- 3.106	8.863	6.604	1.174	16.897
Rijksdienst voor Ondernemend Neder- land	6.611	0	6.611	- 2.935	3.676	- 3.181	8.800	6.541	1.113	15.015
RVO Fonds onderzoek en wetenschap	2.174	0	2.174	75	2.249	75	63	63	61	1.882

	Ontwerpbe- grooting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Bidrage aan (inter)nationale organisa- ties	128.425	0	128.425	6.794	135.219	5.848	4.343	3.690	3.704	133.341
EMBC	1.460	0	1.460	0	1.460	71	55	56	56	1.606
EMBL	9.183	0	9.183	0	9.183	453	340	336	337	9.760
ESA	37.426	0	37.426	624	38.050	- 219	- 666	- 1.307	- 1.303	36.043
CERN	65.540	0	65.540	5.706	71.246	4.366	3.614	3.612	3.619	68.965
ESO	12.066	0	12.066	464	12.530	1.044	900	894	896	12.936
SKAO	2.750	0	2.750	0	2.750	133	100	99	99	4.031
Ontvangsten	101	0	101	0	101	0	0	0	0	101

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 40 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	98,96%
Bestuurlijk gebonden	0,99%
Beleidsmatig gereserveerd	0,05%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,00%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 16 is in 2026 99,0 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 70,9 miljoen verhoogd. De verhoging van het verplichtingenbudget is gelijk aan de verhoging van het uitgavenbudget.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt met € 70,9 miljoen verhoogd. Op artikel 16 wordt in 2026 € 63,5 miljoen aan loon- en prijsbijstelling uitgekeerd. Dit is nader toegelicht in het algemene deel. De loonbijstelling wordt volledig beschikbaar gesteld.

Bekostiging

Het budget voor bekostiging wordt per saldo met € 62,8 miljoen in 2026 verhoogd. Deze verhoging is een gevolg van onder meer de volgende mutaties:

- er wordt in 2026 € 54,2 miljoen toegevoegd aan loon- en prijsbijstelling;
- de bekostiging van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) wordt vanaf 2027 structureel verlaagd met € 1,7 miljoen ter dekking van tegenvallers op CERN en ESO;
- de bekostiging van NWO wordt verlaagd ter dekking van OCW-brede problematiek (zie het Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties). Het gaat om € 0,1 miljoen in 2026, € 1,5 miljoen in 2027, aflopend tot € 0,5 miljoen in 2030;
- de bekostiging voor NWO wordt verhoogd door een overboeking van artikel 7 (Wetenschappelijk onderwijs) voor Zwaartekracht. Per ingang van 2027 zal NWO namelijk de subsidies voor Zwaartekracht verstrekken, in plaats van de Minister van OCW. Op dit moment organiseert NWO voor OCW het aanvraag- en selectieproces van Zwaartekracht en adviseert zij over de toekenningen. Op basis hiervan verstrekt OCW de subsidies. Bestaande toekenningen blijven tot het einde van de looptijd begroot op de OCW-begroting. Met Zwaartekracht stimuleert de overheid excellent onderzoek in Nederland. Het is bedoeld voor grootschalig onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek in consortia die de potentie hebben om tot de wereldtop op hun gebied te gaan behoren. In 2027 en 2028 wordt het budget verhoogd met € 17,5 mil-

joen, in 2029 tot en met 2031 gaat het om € 35,0 miljoen per jaar. In 2032 en 2033 is het € 52,5 miljoen en vanaf 2034 € 70,0 miljoen structureel;

- in de OCW-begroting 2025 waren een aantal taakstellingen geboekt op de algemene bekostiging van NWO. NWO heeft over de invulling van deze taakstellingen een besluit genomen in haar begroting voor 2026. Het Ministerie van OCW heeft deze begroting goedgekeurd op grond van Artikel 29 uit de Kaderwet zbo's. In de 1e suppletoire begroting wordt deze invulling budgettair verwerkt. De OCW-begroting wordt in lijn gebracht met de begroting van NWO. Het gaat om:
 - NWO NWA, € 2,1 miljoen in 2027, oplopend tot € 9,5 miljoen structureel;
 - NWO Talentenontwikkeling, € 8,1 miljoen vanaf 2030;
 - NWO Grootschalige researchinfrastructuur, € 0,3 miljoen vanaf 2030;
 - NWO-subsidies voor ruimteonderzoek, € 2,6 miljoen. Dit budget staat nu onder het ESA-hoofdbudget. NWO bouwt deze subsidies af vanaf 2026.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 7,3 miljoen verhoogd. Deze verandering is voornamelijk het resultaat van de volgende aanpassingen:

- er wordt in 2026 € 4,7 miljoen toegevoegd aan loon- en prijsbijstelling;
- het budget van Subsidie Fonds Onderzoek en Wetenschap wordt in 2030 opgehoogd met € 6,5 miljoen ter herstel van een eerdere technische fout, waardoor het budget per abuis op nul was gezet. Deze ophoging is betaald uit de eindejaarsmarge.

Subsidietaakstelling

In het coalitieakkoord is een rijksbrede taakstelling opgenomen voor subsidies. Hieronder wordt toegelicht hoe deze taakstelling wordt ingevuld voor het Onderzoek- en wetenschapsbeleid:

- op alle instellingssubsidies onder het instrument subsidies op artikel 16 wordt per ingang van 2027 een structurele efficiencykorting doorgevoerd ter hoogte van 2,1% per subsidie.
- er is gekozen om gericht een drietal subsidies stop te zetten. Hiermee wordt voorkomen dat de subsidietaakstelling grote impact heeft op alle subsidies. Het gaat om de volgende instellingssubsidies:
 - De instellingssubsidie van VSC (€ 321,0 duizend per jaar) wordt stopgezet per 2029;
 - Motivatie: musea en centra zijn zelf primair verantwoordelijk om zich te organiseren in een vereniging en om hun eigen belangenbehartiging te verzorgen. De musea en centra kunnen hiervoor hun reguliere financiering gebruiken. Stopzetten per 2029 biedt de organisatie voldoende tijd om zich voor te bereiden;
 - De instellingssubsidie van Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) (€ 227,0 duizend per jaar) wordt stopgezet per 2029;
 - Motivatie: de adviezen van STT hebben vanwege de aard een beperkte invloed op de beleidsvorming. Daarnaast verzorgt het Ministerie van OCW een derde van de financiering, waardoor het wegvallen van de subsidie van het Ministerie van OCW mogelijk kan worden opgevangen. Stopzetten per 2029 biedt de organisatie voldoende tijd om zich hierop voor te bereiden;
 - De instellingssubsidie van Netherlands Academy of Engineering (NAE) (€ 545,0 duizend per jaar) wordt stopgezet per 2031;
 - Motivatie: NAE heeft bij de start in 2022 al rekening gehouden met een afloop van het geld van de overheid en een oploop van de

inleg van bedrijven. Daarom is het stopzetten van de subsidie per 2031 uitlegbaar.

Opdrachten

Het budget voor opdrachten wordt per saldo met € 3,2 miljoen verlaagd.

Deze verandering is voornamelijk het resultaat van de volgende wijzigingen:

- er wordt in 2026 € 0,1 miljoen toegevoegd aan loon- en prijsbijstelling;
- er wordt in 2026 € 6,0 miljoen toegevoegd voor de Einstein Telescope voor het projectbureau en geologische onderzoeken. In 2027 en 2028 gaat het om € 1,5 miljoen. Dit geld is afkomstig uit de eindejaarsmarge;
- van 2026 tot en met 2031 wordt het budget voor opdrachten verlaagd, omdat budget dat eerst begroot stond onder opdrachten, nu op bijdrage van agentschappen wordt geplaatst. Dit komt omdat inmiddels zeker is dat dit geld zal worden besteed aan het agentschap Justis. Het gaat om € 2,0 miljoen in 2026, € 3,0 miljoen in 2027, aflopend tot € 1,0 miljoen structureel.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor bijdrage aan agentschappen wordt per saldo met € 2,9 miljoen verlaagd. Deze verandering is voornamelijk het resultaat van de volgende wijzigingen:

- er wordt in 2026 € 0,1 miljoen toegevoegd aan loon- en prijsbijstelling;
- in 2026 en 2027 wordt het budget voor de screeningswet verlaagd. Dit geld wordt met een kasschuif verplaatst naar 2028 en 2029. In 2026 gaat het om € 4,8 miljoen.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Het budget voor bijdrage aan (inter)nationale organisaties wordt per saldo met € 6,8 miljoen verhoogd. Deze verandering is voornamelijk het resultaat van de volgende wijzigingen:

- er wordt in 2026 € 4,5 miljoen toegevoegd aan loon- en prijsbijstelling;
- het budget voor CERN wordt structureel verhoogd met € 1,3 miljoen, ter dekking van een tegenvaller op de contributie. Deze tegenvaller is het gevolg van een stijgend Nederlands bbp-aandeel en een ongunstige wisselkoers. Dit wordt gedekt met een bezuiniging op de bekostiging van NWO;
- het budget voor ESO wordt structureel verhoogd met € 0,5 miljoen, ter dekking van een tegenvaller op de contributie. Deze tegenvaller is het gevolg van een stijgend Nederlands bbp-aandeel. Dit wordt gedekt met een bezuiniging op de bekostiging van NWO.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget blijft ongewijzigd ten opzichte van de begroting.

3.14 Beleidsartikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4.1 Budgettaire gevolgen van beleid art. 25 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	7.639	0	7.639	2.232	9.871	23.030	22.026	22.070	14.550	33.800
Uitgaven	22.180	0	22.180	2.232	24.412	23.030	22.026	22.070	14.550	33.800
Bekostiging	14.385	0	14.385	532	14.917	537	419	417	416	12.454
Kennisinfrastructuur:	14.385	0	14.385	532	14.917	537	419	417	416	12.454
Gender- en lhbtj-gelijkheid	4.852	0	4.852	286	5.138	3.427	2.595	2.641	2.641	5.898
Subsidies (regelingen)	4.852	0	4.852	286	5.138	3.427	2.595	2.641	2.641	5.898
Gender- en lhbtj-gelijkheid 2022-2027	2.937	0	2.937	1.414	4.351	7.368	7.314	7.314	2.435	4.407
Opdrachten	6	0	6	0	6	11.698	11.698	11.698	9.058	11.041
Bidragte aan medeoverheden	6	0	6	0	6	11.698	11.698	11.698	9.058	11.041
Gemeentefonds gender- en lhbtj-gelijkheid	6	0	6	0	6	11.698	11.698	11.698	9.058	11.041
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Tabel 42 Budgetflexibiliteit¹

	2026
Juridisch verplicht	78,15%
Bestuurlijk gebonden	0,00%
Beleidsmatig gereserveerd	18,78%
Nog niet ingevuld/vrij te besteden	3,07%

¹ Voor de budgetflexibiliteit is als peildatum 8 juli 2026 gehanteerd (start zomerreces van de Eerste Kamer). Hierbij is rekening gehouden met het uitkeren van loon- en prijsbijstelling voor de werkvelden conform gebruikelijk werkwijze.

Van het totale budget voor artikel 25 is in 2026 78,2 procent juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen zijn voor 2026 met € 2,2 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven voor 2026 zijn verhoogd met € 2,2 miljoen. Op artikel 25 is vanwege de rijksbrede subsidietaakstelling minder prijsbijstelling uitgekeerd. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

De mutaties voor de jaren 2027 en verder hebben betrekking op de intensivering van de versterkte aanpak lhbtq+-veiligheid en de implementatie van de EU-richtlijn als onderdeel van de aanpak geweld tegen vrouwen zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Beide trajecten worden hieronder nader toegelicht.

Aanpak geweld tegen vrouwen

Op 14 mei 2024 is de Richtlijn (EU) 2024/1385 ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld in werking getreden. De richtlijn verplicht lidstaten om passende maatregelen te nemen om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen door middel van een alomvattende gelaagde aanpak. Nederland moet uiterlijk op 14 juni 2027 aan de richtlijn voldoen.

Zowel de EU-richtlijn als het Verdrag van Istanbul benadrukken dat lidstaten verplicht zijn om gerichte bewustwordingscampagnes en onderwijsprogramma's te ontwikkelen die bijdragen aan de preventie van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Dit betreft zowel primaire (doorbreken schadelijke genderstereotyperingen en bevorderen van gelijkwaardigheid) als secundaire (bewustwording, herkennen en ingrijpen) preventieve maatregelen.

Een versterkte preventieve aanpak van geweld tegen vrouwen is daarom een cruciaal onderdeel van de implementatie van de richtlijn. Via maatregelen in onder andere het emancipatiebeleid, het onderwijs, binnen gemeenten en met publiek-private samenwerking dragen we bij aan deze versterking. Hetgeen bewerkstelligd wordt door een combinatie van centrale en lokale maatregelen.

De lokale maatregelen worden uitgevoerd door de 35 centrumgemeenten. Zij worden ondersteund door een expertisebureau/kenniscentrum dat een interventiepakket samenstelt waaruit gemeenten interventies kunnen kiezen die aansluiten bij de lokale context. Het expertisebureau/kenniscentrum draagt tevens zorg voor de deskundigheid van relevante lokale professionals, bijvoorbeeld door middel van trainingen en kennisverspreiding.

Versterkte aanpak lhbtq+-veiligheid

Op 10 december 2025 is de versterkte aanpak lhbtq+-veiligheid 2026–2029 aan de Kamer aangeboden. Deze versterkte aanpak is een interdepartementaal traject van het Ministerie van J&V en het Ministerie van OCW. In het rapport en de bijbehorende analyse wordt ingegaan op de problematiek en onveiligheid waar lhbtq+ personen mee te maken krijgen, alsook op onderliggende oorzaken. Met deze meerjarige incidentele intensivering wordt invulling gegeven aan de bredere interventiestrategie zoals beschreven in het rapport. Het betreft hier onder andere een versterking op gemeentelijke/regionaal niveau en van het maatschappelijk middenveld, publiekscampagnes, extra impuls voor kansrijke projecten en onderzoek.

Toelichting per instrument:

Subsidies

Aanpak geweld tegen vrouwen

De uitgaven voor 2026 worden verhoogd met € 0,5 miljoen in het kader van de aanpak geweld tegen vrouwen. Vanaf 2027 nemen de uitgaven (deels structureel) toe. In 2026 start de mannenalliantie welke loopt tot en met 2030. De subsidieregeling die hiervoor wordt opgezet start in 2026.

Hiermee is een bedrag gemoeid van € 4,0 miljoen. Daarnaast houden de kosten verband met onder andere begeleiding van de gemeentelijke/lokale aanpak, interventieontwikkeling en trainingen.

Opdrachten

De uitgaven voor 2026 worden verhoogd met een bedrag van € 1,4 miljoen.

Aanpak geweld tegen vrouwen

Voor 2026 betreft het een bedrag van € 1,0 miljoen dat betrekking heeft op de kosten voor het nationaal actieprogramma seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Vanaf 2027 is er, voortvloeiend uit de richtlijn, structureel een budget van € 2,0 miljoen voorzien voor een nationaal actieplan geweld tegen vrouwen. Een bedrag van € 0,4 miljoen dient als structurele bijdrage voor de nationaal coördinator.

Versterkte aanpak lhbtq+-veiligheid

Van 2026 tot 2030 wordt het budget voor de versterkte aanpak lhbtq+-veiligheid opgehoogd. Het gaat in deze om respectievelijk € 0,3 miljoen in 2026 en € 4,9 miljoen in de jaren 2027–2029.

Bijdrage aan medeoverheden

Vanaf 2027 worden hier de uitgaven zichtbaar in het kader van de versterkte aanpak lhbtq+-veiligheid en de aanpak geweld tegen vrouwen. In beide trajecten is sprake van een gemeentelijke/regionale aanpak. Voor de versterkte aanpak gaat het om een incidentele intensivering van € 2,4 miljoen voor de jaren 2027–2029. De verankering van de richtlijn geweld tegen vrouwen in de lokale/regionale aanpak kent een structureel karakter. De omvang bedraagt hiervan € 9,0 miljoen structureel per jaar.

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Niet beleidsartikel 91. Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 43 Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 91 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	- 11.628	- 11.628	- 11.628	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	- 11.628	- 11.628	- 11.628	0
Loonbijstelling waarvan programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
waarvan apparaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling waarvan programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
waarvan apparaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	- 11.628	- 11.628	- 11.628	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden vanaf 2028 structureel met € 11,6 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument:

Onvoorzien

Vanaf begrotingsjaar 2028 wordt structureel € 11,6 miljoen overgeheveld vanaf artikel 91 naar artikel 3 (Voortgezet onderwijs) ten behoeve van de structurele bekostiging van praktijkgerichte programma's in vmbo-tl.

4.2 Niet-beleidsartikel 95. Apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 45 Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 95 (Eerste Supplettoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	422.538	0	422.538	23.632	446.170	- 3.880	13.510	- 26.214	- 78.911	312.038
Uitgaven	422.538	0	422.538	23.632	446.170	- 3.880	13.510	- 26.214	- 78.911	312.038
Personele uitgaven	352.999	0	352.999	20.260	373.259	- 10.607	8.387	- 30.241	- 82.938	234.676
Eigen										
Personeel	338.508	0	338.508	15.334	353.842	- 9.920	8.387	- 30.241	- 82.938	223.095
Externe inhuur	9.886	0	9.886	4.926	14.812	- 687	0	0	0	7.412
Overige personele uitgaven	4.605	0	4.605	0	4.605	0	0	0	0	4.169
Materiële uitgaven	69.539	0	69.539	3.372	72.911	6.727	5.123	4.027	4.027	77.362
ICT	10.595	0	10.595	- 966	9.629	159	- 34	- 781	- 781	8.433
Bijdrage aan SSO's	23.701	0	23.701	- 131	23.570	- 198	- 225	- 232	- 232	21.175
Overig Materieel	35.243	0	35.243	4.469	39.712	6.766	5.382	5.040	5.040	47.754
Begrotingsreserve schatkistbankieren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	510	0	510	0	510	0	0	0	0	442

In de kolom «Mutaties 1e suppletoire begroting 2026» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2026» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 23,6 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 23,6 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:

Personele uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 20,3 miljoen verhoogd. De verhoging wordt veroorzaakt door:

- diverse interne overboekingen (per saldo € 10,7 miljoen). Het betreft hier voornamelijk uitvoeringskosten waarvoor het budget nog niet aan het apparaatsbudget was toegevoegd, zoals voor de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (€ 4,0 miljoen), het College voor Toetsen en Examens (€ 1,5 miljoen), de Inspectie van het Onderwijs (€ 1,4 miljoen) en de Realisatie-Eenheid Leraren (€ 1,4 miljoen);
- loon- en prijsbijstelling (€ 4,2 miljoen), zie toelichting algemeen deel;
- diverse interdepartementale overboekingen (per saldo € 2,4 miljoen). Hiervan komt het grootste deel van het Ministerie van BZK: € 2,4 miljoen voor het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI);
- overige mutaties (per saldo € 2,9 miljoen), waaronder toevoeging van middelen uit het Nationaal Groeifonds.

Daarnaast zijn vanaf 2027 de apparaatstaakstellingen uit het coalitieakkoord verwerkt en voorlopig op dit begrotingsartikel geboekt. Deze taakstellingen hebben betrekking op het kerndepartement en op de uitvoeringsorganisaties van OCW en zullen op een later moment waar nodig worden doorverdeeld naar andere begrotingsartikelen. De efficiencytaakstelling bedraagt € 5,7 miljoen in 2027 oplopend naar € 25,4 miljoen vanaf 2030.

De taakstelling vernieuwing rijksdienst/slagvaardige overheid bedraagt € 27,2 miljoen in 2029 oplopend naar € 67,7 miljoen vanaf 2030.

Materiële uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 3,4 miljoen verhoogd.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs. DUO levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten, het organiseren van examens, informatievoorziening, alsmede diensten gericht op de verbetering van de verbinding tussen beleid en uitvoering, waarbij de burger en instellingen centraal worden gesteld. Daarnaast verricht DUO werkzaamheden voor overige departementen en derden. Onderdeel van DUO is de Shared Service Organisatie Noord (SSO-Noord), waarbinnen het Inkoop Uitvoeringscentrum en het Overheidsdatacenter zijn ondergebracht, die dienstverlening verricht voor het concern OCW, haar dienstonderdelen en andere overheidsorganen.

Tabel 47 Exploitatieoverzicht DUO (Eerste Suppletoire Begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
– Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	86.292	207	86.499
waarvan omzet moederdepartement	5.649	0	5.649
waarvan omzet overige departementen	73.152	195	73.347
waarvan omzet derden	4.602	12	4.614
Overige dienstverlening	2.889	0	2.889
– Baten als tegenprestatie voor de levering van input	542.679	18.239	560.918
Hoofdproduct Bekostiging	79.942	606	80.548
Hoofdproduct Studiefinanciering	204.073	14.718	218.791
Hoofdproduct Examendiensten	90.433	1.968	92.401
Hoofdproduct Onderwijsregisters	69.953	700	70.653
Hoofdproduct Informatiediensten	21.237	161	21.398
Inburgering	44.862	0	44.862
ICT-Diensten	17.499	86	17.585
Diverse registers	9.724	0	9.724
Overige dienstverlening	4.956	0	4.956
Rentebaten	1.400	0	1.400
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	630.371	18.446	648.817
Lasten			
Apparaatskosten	528.459	17.376	545.835
– Personele kosten	411.880	13.490	425.370
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>283.546</i>	<i>10.031</i>	<i>293.577</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>113.500</i>	<i>2.636</i>	<i>116.136</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>14.834</i>	<i>823</i>	<i>15.657</i>
– Materiële kosten	116.579	3.886	120.465
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>56.825</i>	<i>1.188</i>	<i>58.013</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>28.751</i>	<i>2.050</i>	<i>30.801</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>31.003</i>	<i>648</i>	<i>31.651</i>
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	32.064	1.070	33.134
Rentelasten	3.695	0	3.695
Afschrijvingskosten	64.203	0	64.203
– Materieel	21.620	0	21.620
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>21.220</i>	<i>0</i>	<i>21.220</i>
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	<i>400</i>
– Immaterieel	42.583	0	42.583
Overige lasten	1.850	0	1.850
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>1850</i>	<i>0</i>	<i>1.850</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	630.271	18.446	648.717
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	100	0	100
Agentschapsdeel Vpb-lasten	100	0	100
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

De baten in de 1^e suppletoire begroting stijgen met € 18,4 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2026 (€ 630,4 miljoen). De lasten stijgen eveneens met € 18,4 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2026 (€ 630,4 miljoen).

Baten

De totale baten in de 1^e suppletoire begroting zijn € 18,4 miljoen hoger ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2026. De stijging heeft betrekking op additionele middelen voor het hoofdproduct Studiefinanciering (€ 13,2 miljoen), het hoofdproduct Examens (€ 1,3 miljoen) en het hoofdproduct Onderwijsregister (€ 0,2 miljoen). Daarnaast heeft de stijging betrekking op de toegekende prijsbijstelling 2026 voor materiële kosten (€ 3,3 miljoen) en additionele middelen voor diverse werkzaamheden (€ 0,5 miljoen). Tevens is een additionele taakstelling aan DUO opgelegd als gevolg van het aangenomen amendement Kent (– € 1,4 miljoen). Voor de prijsbijstelling, middelen voor diverse werkzaamheden en de opgelegde taakstelling geldt dat deze naar rato zijn verdeeld over de van toepassing zijnde batencategorieën. Voorts geldt dat de prijsbijstelling voor externe inhuur niet wordt uitgekeerd.

Lasten

De totale apparaatskosten in de 1^e suppletoire begroting zijn € 17,4 miljoen hoger dan in de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2026. De personele kosten stijgen met € 13,5 miljoen en de materiële kosten stijgen met € 3,9 miljoen. Daarnaast stijgen de kosten voor uitbesteed werk en andere externe kosten met € 1,0 miljoen. De kostenstijging is het gevolg van de additionele werkzaamheden zoals hierboven beschreven.

Kasstroomoverzicht

Tabel 48 Kasstroomoverzicht DUO (Eerste Suppletoire Begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	98.973	0	98.973
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	630.371	18.446	648.817
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 566.068	- 18.446	- 584.514
2. Totaal operationele kasstroom	64.303	0	64.303
Totaal investeringen (-/-)	- 109.551	- 2.249	- 111.800
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 109.551	- 2.249	- 111.800
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 64.203	12.936	- 51.267
Beroep op leenfaciliteit (+)	109.551	2.249	111.800
4. Totaal financieringskasstroom	45.348	15.185	60.533
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	99.073	12.936	112.009

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is aangepast ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2026 met de eerder genoemde loon- en prijsbijstelling en overige bijstellingen. Daarnaast is de aangevraagde leenfaci-

liteit verwerkt, evenals de daarbij behorende investeringen en zijn de verwachte aflossingen op reeds afgesloten leningen verwerkt.